

Fjalët e urta

1 ¹ Fjalët e urta të Salomonit, birit të Davidit, mbret i Izraelit, ² për të njohur diturinë dhe për të mësuar gjykimet e mënçura; ³ për të ditur si të veprosh me urti, me drejtësi, me gjykim dhe ndershmëri, ⁴ për t'u dhënë shkathtësi njerëzve të thjeshtë, njohje dhe reDektim të riut. ⁵ I urti do të dëgjojë dhe do të rritë diturinë e tij; njeriu i zgjuar do të përDtojë këshilla të urta, ⁶ për të kuptuar një sentencë dhe një enigmë, fjalët e të urtëve dhe thëniet e tyre të errëta. ⁷ Frika e Zotit është Dllimi i njohjes; por njerëzit e pamend përçmojnë diturinë dhe arsimin. ⁸ Dëgjo, o biri im, mësimet e atit tënd dhe mos i lër pas dore mësimet e nënes sate, ⁹ sepse janë një nur që zbukuron kokën tënde dhe një stoli në qafën tënde. ¹⁰ Biri im, në qoftë se mëkatarët duan të të mashtrojnë, mos prano, ¹¹ në qoftë se thonë: “Eja me ne; kemi ngritur një pritë për të derdhur gjak; i ngritëm gracka të pafajmit pa ndonjë shkak; ¹² le t'i kapërdimë të gjallë, ashtu si Sheoli, tërësisht si ata që zbesin në gropë; ¹³ ne do të gjejmë lloj-lloj pasurish të çmueshme, do t'i mbushim shtëpitë tona me plaçka; ¹⁴ ti do ta hedhësh në short pjesën tënde me ne, dhe të gjithë ne do të kemi një qese të vetme”; ¹⁵ biri im, mos shko me ta në po atë rrugë, ndale hapin nga shtegu i tyre, ¹⁶ sepse këmbët e tyre turren drejt së keqes dhe ata nxitojnë të derdhin gjak. ¹⁷ Shtrihet më kot rrjeta përpara çdo lloji zogjsh; ¹⁸ por këta kurdisin prita kundër gjakut të vet dhe ngrenë kurthe kundër vetë jetës së tyre. ¹⁹ Të tilla janë rrugët e çdo njeriu të etur për pasuri; ajo ia heq jetën atyre që e kanë. ²⁰ Dituria bërtet nëpër rrugë, zëri i saj dëgjohej nëpër sheshe; ²¹ ajo thërret në vendet ku ka turma dhe ligjëron në hyrje të portave të qytetit; ²² “Deri kur, o njerëz të thjeshtë, do t'ju pëlqejë thjeshtësia dhe tallësit do të kënaqen duke u tallur dhe budallenjtë do të urrejnë dijen? ²³ Ejani në vete nga qortimi im; ja, unë do të derdh mbi ju Frymën time dhe do t'ju bëj të njohura fjalët e mia. ²⁴ Sepse unë thirra dhe ju nuk keni dashur, shtriva dorën time dhe askush prej jush nuk i kushtoi vëmendje, ²⁵ përkundrazi hodhët poshtë të gjitha këshillat e mia dhe nuk pranuat ndreqjen time, ²⁶ edhe unë do të qesh me fatkeqësinë tuaj, do të tallem kur të vijë ajo që ju druani, ²⁷ kur ajo që druani të vijë si një furtunë, dhe fatkeqësia juaj të vijë si një stuhi, kur t'ju mbulojnë fatkeqësia dhe ankthi. ²⁸ Atëherë ata do të më thërrasin mua, por unë nuk do të përgjigjem; do të më kërkojnë me kujdes, por nuk do të më gjejnë. ²⁹ Sepse kanë urreyer dijen dhe nuk kanë zgjedhur frikën e Zotit, ³⁰ nuk kanë dashur të pranojnë këshillën time dhe kanë përbuzur të gjitha qortimet e mia. ³¹ Prandaj do të hanë frytin e sjelljes së tyre dhe do të ngopen me këshillat e tyre. ³² Sepse përdalja e njerëzve të thjeshtë i vret dhe qetësia e reme e budallenjve i zhduk; ³³ por ai që më dëgjon do të banojë një vend të sigurt, do të jetë me të vërtetë i qetë, pa frikë nga çfarëdo e keqe”.

2 ¹ Biri im, në rast se pranon fjalët e mia dhe i quan thesar urdhërimet e mia, ² duke i vënë veshin diturisë dhe duke e prirur zemrën ndaj arsyes;

³ po, në rast se kërkon me ngulm gjykimin dhe ngre zërin për të siguruar mirëkuptim, ⁴ në rast se e kërkon si argjendin dhe Dllon të rrëmosh si për një thesar të fshehur, ⁵ atëherë do të ndjesh frikën e Zotit dhe ke për të gjetur kuptimin e Perëndisë. ⁶ Sepse Zoti jep diturinë; nga goja e tij rrjedhin njohuria dhe arsyeja. ⁷ Ai mban rezervë për njerëzit e drejtë një ndihmë të fuqishme, një mburojë për ata që ecin me ndershmëri ⁸ për të mbrojtur shtigjet e drejtësisë dhe për të ruajtur rrugën e shenjtorëve të tij. ⁹ Atëherë do të kuptosh drejtësinë, barazinë, ndershmërinë dhe tërë rrugët e së mirës. ¹⁰ Kur dituria të të hyjë në zemër, edhe njohja do të jetë e këndshme për shpirtin tënd, ¹¹ të menduarit do të kujdeset për ty dhe gjykimi do të të mbrojë, ¹² për të të çliruar nga rruga e keqe, nga njerëzit që Dasin për gjëra të këqija, ¹³ nga ata që braktisin shtigjet e ndershmërisë për të ecur në rrugët e territ, ¹⁴ që gëzohen kur bëjnë të keqen dhe ndjejnë kënaqësi në çoroditjet e njeriut të keq, ¹⁵ shtigjet e të cilit janë të shtrembëra dhe rrugët dredha-dredha, ¹⁶ për të të shpëtuar nga gruaja që ka shkelur kurorën, nga gruaja e huaj që përdor fjalë mikluese, ¹⁷ që ka braktisur shokun e rinisë së saj dhe ka harruar marrëveshjen e lidhur me Perëndinë. ¹⁸ Sepse shtëpia e saj zbret drejt vdekjes dhe shtigjet e saj drejt të vdekurve. ¹⁹ Asnjë prej atyre që shkojnë tek ajo nuk kthehet, asnjë nuk i arrin shtigjet e jetës. ²⁰ Kështu do të mund të ecësh në rrugën e të mirëve dhe do të mbetesh në shtigjet e të drejtëve. ²¹ Sepse njerëzit e drejtë do të banojnë tokën dhe ata të ndershëm do të qëndrojnë aty; ²² por të pabesët do të shfarosen nga toka dhe shkelësit do të hiqen prej saj.

3 ¹ Biri im, mos harro mësimet e mia dhe zemra jote le të ruajë urdhërimet e mia, ² sepse do të të shtohen ditë të gjata, vite jete dhe paqeje. ³ Mirësia dhe e vërteta mos të lënçin kurrë; lidhi rreth qafës, shkruaji mbi tabelën e zemrës sate; ⁴ do të gjesh kështu hir dhe arsye në sytë e Perëndisë dhe të njerëzve. ⁵ Ki besim tek Zoti me gjithë zemër dhe mos u mbështet në gjykimin tënd; ⁶ pranoje në të gjitha rrugët e tua, dhe ai do të drejtojë shtigjet e tua. ⁷ Mos e mbaj veten të ditur në sytë e tu, ki frikë nga Zoti dhe hiq dorë nga e keqja; ⁸ kjo do të jetë shërim për nervat e tua dhe freskim për kockat e tua. ⁹ Ndero Zotin me pasurinë tënde dhe me prodhimet e para të çdo të ardhure që ke; ¹⁰ hambarët e tu të grurit do të jenë plot e përplot dhe vozat e tua do të gufojnë me musht. ¹¹ Biri im, mos e përçmo ndëshkimin e Zotit dhe mos urre qortimin e tij, ¹² sepse Zoti qorton atë që do, si një baba djalin që atij i pëlqen. ¹³ Lum ai njeri që ka gjetur diturinë dhe njeriu që ka përfutuar arsyen. ¹⁴ Sepse Dtimi i tij është më i mirë se Dtimi i argjendit dhe fryti i tij vlen më tepër se ari i kulluar. ¹⁵ Ajo është më e çmuar se perlat dhe mbarë gjërat më të këndshme nuk mund të barazohen me të. ¹⁶ Gjatësia e jetës është në të djathtë të saj, pasuria dhe lavdia në të majtë të saj. ¹⁷ Rrugët e saj janë rrugë të kënaqshme dhe në të tërë shtigjet e saj mbretëron paqja. ¹⁸ Ajo është një dru i jetës për ata që e kapin dhe lum ata që mbahen fort atje. ¹⁹ Me diturinë Zoti krijoi tokën dhe me zgjuarësinë i bëri të qëndrueshëm qiejtë. ²⁰ Me diturinë e tij u hapën humnerat dhe retë japin vesë. ²¹ Biri im, këto gjëra mos u largofshin kurrë nga sytë e tu. Mbaje diturinë dhe të

menduarit. ²² Ato do të jenë jetë për shpirtin tënd dhe një zbukurim në qafën tënde. ²³ Atëherë do të ecësh i sigurt në rrugën tënde dhe këmba jote nuk do të pengohet. ²⁴ Kur do të biesh për të fjetur, nuk do të kesh frikë; po, do të biesh dhe gjumi yt do të jetë i ëmbël. ²⁵ Nuk do të druash llahtarën e papritur, as shkatërrimin e të pabesëve kur do të ndodhë, ²⁶ sepse Zoti do të jetë pranë teje dhe do të pengojë që këmba jote të kapet në ndonjë lak. ²⁷ Mos i refuzo të mirën atij që i takon, kur e ke në dorë ta bësh. ²⁸ Mos i thuaj të afërmit tënd: “Shko dhe kthehu; do të të jap nesër”, kur e ke me vete gjënë e nevojshme. ²⁹ Mos kurdis asnjë të keqe kundër të afërmit tënd, ndërsa ai banon me besim bashkë me ty. ³⁰ Mos bëj padi kundër askujt pa shkak; po të jetë se nuk të ka bërë asnjë të keqe. ³¹ Mos ki zili njeriun e dhunshëm dhe mos zgjidh asnjë nga rrugët e tij, ³² sepse Zoti e neverit njeriun e çoroditur, por këshilla e tij është për njerëzit e ndershëm. ³³ Mallkimi i Zotit është në shtëpinë e të pabesit, por ai bekon banesën e të drejtëve. ³⁴ Me siguri ai tallet me tallësit, por i fal të përvuajturit. ³⁵ Njerëzit e urtë do të trashëgojnë lavdinë, por poshtërsia do të jetë trashëgimia e atyre që nuk kanë mend.

4 ¹ Dëgjoni, o bij, mësimet e një ati dhe tregoni kujdes që të mësoni të gjykoni, ² sepse ju jap një doktrinë të mirë; mos braktisni ligjin tim. ³ Kur isha ende fëmijë pranë atit tim, njomëzak dhe i dashur në sytë e nënes sime, ⁴ ai më mësonte dhe më thoshte: “Zemra jote të kujtojë fjalët e mia; ruaji urdhërimet e mia dhe do të jetosh. ⁵ Fito dituri, Dto gjykim; mos i harro fjalët e gojës sime dhe mos u largo prej tyre; ⁶ mos e braktis diturinë dhe ajo do të të mbrojë; duaje, sepse ajo do të të ndihmojë. ⁷ Dituria është gjëja më e rëndësishme; prandaj Dto diturinë. Edhe sikur të humbasësh ato që ke, Dto diturinë. ⁸ Përlëvdoje dhe ajo do të të lartësojë, ajo do të të japë lavdi, po qe se ti e përvehtëson. ⁹ Ajo do të të vërë mbi kokën tënde një stoli prej nuri, do të të rrethojë me një kurorë lavdie”. ¹⁰ Dëgjo, biri im, pranoji fjalët e mia dhe vitet e jetës sate do të shumohen. ¹¹ Të kam mësuar në rrugën e diturisë, të kam udhëhequr nëpër shtigjet e ndershmërisë. ¹² Kur do të ecësh, hapat e tua nuk do të pengohen; kur do të vraposh, nuk do të pengohesh. ¹³ Rroke mirë këtë mësim, mos e lër që të shkojë kot; ruaje, sepse ai është jeta jote. ¹⁴ Mos hyr në shtegun e të pabesëve dhe mos ec në rrugën e njerëzve të këqij; ¹⁵ evitoje atë, mos kalo nëpër të; largoju prej saj dhe shko tutje. ¹⁶ Sepse ata nuk mund të Dënë, po të mos kenë bërë të keqen; gjumi i tyre zhduket po të jetë se nuk kanë rrëzuar dikë; ¹⁷ ata hanë bukën e paudhësisë dhe pinë verën e dhunës. ¹⁸ Por shtegu i të drejtëve është si drita e agimit, që shkëlqen gjithnjë e më mirë deri sa të bëhet ditë e plotë. ¹⁹ Rruga e të pabesëve është si terri; ata nuk shohin atë që do t’i rrëzojë. ²⁰ Biri im, trego kujdes për fjalët e mia, dëgjo thëniet e mia; ²¹ mos u largofshin kurrë nga sytë e tu, ruaji në qendër të zemrës sate; ²² sepse janë jetë për ata që i gjejnë, shërim për të gjithë trupin e tyre. ²³ Ruaje zemrën tënde me shumë kujdes, sepse nga ajo dalin burimet jetës. ²⁴ Hiq dorë nga e folura me hile dhe largo prej teje buzët e çoroditura. ²⁵ Sytë e tu le të shohin drejt dhe qepallat e tua të synojnë drejt para teje. ²⁶ Sheshoje shtegun e këmbëve të tua, dhe të gjitha

rrugët e tua qofshin të caktuara mirë. ²⁷ Mos u shmang as në të djathtë as në të majtë; tërhiqe këmbën tënde nga e keqja.

5 ¹ Biri im, ki kujdes për diturinë time, vëri veshin arsytimit tim, ² me qëllim që ti të ruash gjykimin dhe buzët e tua të Dksojnë diturinë. ³ Sepse buzët e gruas që shkel kurorën nxjerrin mjaltë dhe goja e saj është më e butë se vaji; ⁴ por në fund ajo është e hidhur si pelini, e mprehtë si një shpatë me dy presa. ⁵ Këmbët e saj zbresin drejt vdekjes, hapat e saj çojnë drejtpërdrejt në Sheol. ⁶ Ajo nuk ecën në shtegun e jetës, por ti nuk i jep rëndësi kësaj gjëje; rrugët e saj janë të gabuara, por ti nuk e kupton. ⁷ Prandaj tani, bij të mi, më dëgjoni dhe mos u largoni nga fjalët e gojës sime. ⁸ Mbaje larg prej saj rrugën tënde dhe mos iu afro portës së shtëpisë së saj, ⁹ për të mos ua dhënë të tjerëve fuqinë tënde dhe vitet e tua dikujt që nuk ka mëshirë. ¹⁰ Me qëllim që të huajt të mos ngopen me pasurinë tënde, dhe munda yt të mos shkojë në shtëpinë e një të huaji, ¹¹ dhe të mos rënkosh kur do të të vijë fundi, kur mishi dhe trupi yt do të jenë të konsumuar, ¹² dhe të thuash: “Vallë si urreva mësimin, dhe si e ka përçmuar qortimin zemra ime? ¹³ Nuk dëgjova zërin e atyre që më mësonin dhe nuk ua vura veshin atyre që më udhëzonin. ¹⁴ U ndodha pothuajse në një të keqe të plotë në mes të turmës dhe të kuvendit”. ¹⁵ Pi ujin e sternës sate dhe ujin e rrjedhshëm të pusit tënd. ¹⁶ A duhet burimet e tua të derdhen jashtë, si rrëke uji nëpër rrugë? ¹⁷ Qofshin vetëm për ty dhe jo për të huajtë bashkë me ty. ¹⁸ Qoftë i bekuar burimi yt dhe gëzohu me nusen e rinisë sate. ¹⁹ Drenushë e dashur dhe gazelë hirplotë, sisët e saj le të të kënaqin kurdoherë, dhe qofsh vazhdimisht i dhënë pas dashurisë që ke për të. ²⁰ Pse vallë, biri im, të biesh në dashuri me një grua që ka shkelur kurorën dhe të rrokësh gjirin e një të huaje? ²¹ Sepse rrugët e njeriut janë gjithnjë përpara syve të Zotit, dhe ai vëzhgon të gjitha shtigjet e tij. ²² I pabesi zihet nga vetë paudhësitë e tij dhe mbahet nga litarët e mëkatit të tij. ²³ Ai ka për të vdekur sepse nuk korrigjohet dhe do të zhduket për shkak të marrëzisë së tij.

6 ¹ Biri im, në qoftë se je bërë garant për të afërmin tënd, në rast se ke dhënë dorën si garanci për një të huaj, ² je zënë në lakun e fjalëve të gojës sate, je zënë nga fjalët e gojës sate. ³ Bëj këtë, pra, biri im, dhe shpengohu, sepse ke rënë në duart e të afërmit tënd. Shko, hidhu në këmbët e tij dhe ngul këmbë me të madhe te i afërmi yt. ⁴ Mos u jep gjumë syve të tu as çlodhje qepallave të tua; ⁵ çlirohu si gazela nga dora e gjahtarit, si zog nga dora e atij që kap zogjtë. ⁶ Shko te milingona, o përtac, vër re zakonet e saj dhe bëhu i urtë. ⁷ Ajo nuk ka as kryetar, as mbikëqyrës, as zot; ⁸ e gjen ushqimin në verë dhe mbledh zahirenë e saj gjatë korrjes. ⁹ Deri kur, o përtac, do të rrish duke fjetur? Kur do të shkundesh nga gjumi yt? ¹⁰ Të Dësh pak, të dremitësh pak, të rrish me duar në ije për t'u çlodhur, ¹¹ kështu varfëria jote do të vijë si një vjedhës, dhe skamja jote si një njeri i armatosur. ¹² Njeriu pa vlerë, njeriu i keq, ecën me një gojë të çoroditur; ¹³ luan syrin, Dësh me këmbët, bën shenja me gishta; ¹⁴ ka ligësi në zemër, kurdis vazhdimisht të keqen dhe mbjell grindje. ¹⁵ Prandaj shkatërrimi i tij do të vijë papritur, në një çast do të

shkatërrohet pa rrugëdalje tjetër. ¹⁶ Zoti i urren këto gjashtë gjëra, madje shtatë janë të neveritshme për të: ¹⁷ sytë krenare, gjuha gënjeshtare, duart që derdhin gjak të pafajshëm, ¹⁸ zemra që kurdis plane të këqija, këmbët që turren shpejt drejt së keqes, ¹⁹ dëshmitari i rremë që thotë gënjeshtra dhe ai që shtie grindje midis vëllezërve. ²⁰ Biri im, ruaje urdhërimin e atit tënd dhe mos harro mësimet e nënës sate. ²¹ Mbaj vazhdimisht të lidhura në zemrën tënde dhe Dksoji rreth qafës sate. ²² Kur do të ecësh, do të të udhëheqin; kur të pushosh, do të të ruajnë; kur të zgjohesh, do të Dasin me ty. ²³ Sepse urdhërimi është një llambë, mësimi një dritë, dhe ndreqjet e mësimet janë rruga e jetës, ²⁴ për të të mbrojtur nga gruaja e keqe, nga lajkat e gjuhës të gruas së huaj. ²⁵ Mos dëshiro në zemrën tënde bukurinë e saj dhe mos u rrembe nga qepallat e saj. ²⁶ Sepse për një prostitutë burri katandiset për një copë bukë, dhe gruaja e një tjetri gjuan shpirtin e vyer të një burri. ²⁷ A mund të mbajë burri një zjarr në gji të tij pa djegur rrobat e trupit? ²⁸ A mund të ecë burri mbi qymyr të ndezur pa djegur këmbët e tij? ²⁹ Në këtë gjendje është ai që shkon tek gruaja e një tjetri; kush e prek nuk do të mbetet pa u ndëshkuar. ³⁰ Nuk përçmohet hajduti që vjedh për të shuar urinë kur është i uritur; ³¹ por në rast se kapet në faj, duhet të kthejë shtatëDshin, dhe të japë tërë pasurinë e shtëpisë së tij. ³² Por ai që kryen një shkelje kurore me një grua është një njeri pa mend; ai që bën një gjë të tillë shkatërron jetën e tij. ³³ Do të gjejë plagë dhe përçmim, dhe turpi i tij nuk do t'i hiqet kurrë. ³⁴ sepse xhelozia e tërbon bashkëshortin, që do të jetë i pamëshirshëm ditën e hakmarrjes. ³⁵ Ai nuk do të pranojë asnjë shpërblim dhe nuk do të kënaqet, edhe sikur t'i bëjnë shumë dhurata.

7 ¹ Biri im, ruaji fjalët e mia dhe urdhërimet e mia në veten tënde, ² Ruaji urdhërimet e mia dhe ke për të jetuar; ruaji mësimet e mia si bebja e syve të tu. ³ Lidhi ndër gishta, shkruaji mbi tabelën e zemrës sate. ⁴ Thuaji ditorisë: “Ti je motra ime” dhe quaje “shok” gjykimin, ⁵ me qëllim që të të ruajnë nga gruaja e tjetrit nga gruaja e huaj që përdor fjalë lajkatare. ⁶ Nga dritarja e shtëpisë sime shikoja nëpër parmakët prej hekuri ⁷ dhe pashë midis budallenjve; dallova midis të rinjve një djalë të ri që s’kishte gjykim, ⁸ që kalonte nëpër rrugë pranë qoshe të gruas së huaj dhe drejtohej nga shtëpia e saj, ⁹ në muzg, kur po ngryste dita, ndërsa zbriste nata e zezë dhe e errët. ¹⁰ I doli para një grua e veshur si prostitutë dhe dinake; ¹¹ ajo është turbulluese dhe provokuese, dhe nuk di t’i mbajë këmbët në shtëpinë e saj; ¹² herë mbi rrugë, herë në sheshet qëndron në pritë në çdo qoshe. ¹³ Kështu e zuri dhe e puthi, pastaj me paturpësi tha: ¹⁴ “Duhet të bëja Dijimet e falenderimit; pikërisht sot i plotësova zotimet e mia; ¹⁵ prandaj të dola para që të të kërkoj dhe të gjeta. ¹⁶ E zbukurova shtratin tim me një mbulesë si sixhade, me li të ngjyrosur nga Egjipti; ¹⁷ e parfumova shtratin tim me mirrë, me aloe dhe me kanellë. ¹⁸ Eja, të dehemi me dashuri deri në mëngjes, të kënaqemi në qejfe dashurie, ¹⁹ sepse burri im nuk është në shtëpi, por ka shkuar në një udhëtim të gjatë; ²⁰ ka marrë me vete një thes të vogël me pare dhe do të kthehet në shtëpi vetëm kur të jetë hëna e plotë”. ²¹ Ajo e mashtroi me fjalë bindëse,

e tërhoqi me ëmbëlsinë e buzëve të saj. ²² Ai e ndoqi pa mëdyshje, si një ka që shkon në thertore, si një i lidhur në dënimin e budallait, ²³ deri sa një shigjetë nuk i shpon mëlçinë; ai nxiton si një zog, pa ditur që një lak është ngritur kundër jetës së tij. ²⁴ Prandaj, bij të mi, më dëgjoni, kushtojuni kujdes fjalëve të gojës sime. ²⁵ Zemra jote të mos shkojë pas rrugëve të saj, mos devijojë nëpër shtigjet e saj, ²⁶ sepse ka rrëzuar shumë të plagosur për vdekje, dhe tërë ata që ajo ka vrarë ishin burra të fortë. ²⁷ Shtëpia e saj është rruga e Sheolit që zbret në thellësitë e vdekjes.

8 ¹ A nuk bërtet vallë dituria dhe matura a nuk e bën zërin e saj të dëgjohej? ² Ajo qëndron në këmbë mbi majën e lartësive, gjatë rrugës, në kryqëzimet e rrugëve; ³ bërtet pranë portave, në hyrje të qyteteve, në prag të dyerve; ⁴ “Ju drejtohem juve, o njerëz dhe zëri im u drejtohet bijve të njeriut. ⁵ Kuptoni, o njerëz të thjeshtë, maturinë, dhe ju, njerëz pa mend, kini një zemër të urtë. ⁶ Më dëgjoni, sepse do të Das për gjëra të rëndësishme dhe buzët e mia do të hapen për të thënë gjëra të drejta. ⁷ Sepse goja ime do të shpallë të vërtetën; pabesia është e neveritshme për buzët e mia. ⁸ Të gjitha fjalët e gojës sime janë të drejta, në to nuk ka asgjë të shtrembër dhe të çoroditur. ⁹ Janë të gjitha të drejta për atë që ka mend dhe për ata që kanë gjetur dijen. ¹⁰ Pranoni mësimin tim dhe jo argjendin, dijen në vend të arit të zgjedhur, ¹¹ sepse dituria vlen më tepër se margaritarët, të gjitha gjërat që dikush mund dikush të dëshiroje nuk barazohen me të. ¹² Unë, dituria, rri me maturinë dhe e gjej dijen në meditim. ¹³ Frika e Zotit është të urresh të keqen; unë e urrej kryelartësinë, arrogancën, rrugën e keqe dhe gojën e çoroditur. ¹⁴ Mua më takon mendimi dhe dituria e vërtetë; unë jam zgjuarsia, mua më përket forca. ¹⁵ Nëpërmjet meje mbretërojnë mbretërit dhe princat vendosin drejtësinë. ¹⁶ Nëpërmjet meje qeverisin krerët, Dsnikët, tërë gjykatësit e tokës. ¹⁷ Unë i dua ata që më duan, dhe ata që më kërkojnë me kujdes më gjejnë. ¹⁸ Me mua janë pasuria dhe lavdia, pasuria që zgjat dhe drejtësia. ¹⁹ Fryti im është më i mirë se ari, po, se ari i kulluar, dhe prodhimi im më tepër se argjendi i zgjedhur. ²⁰ Unë eci në rrugën e drejtësisë, në mes të shtigjeve të drejtësisë, ²¹ për t'i bërë ata që më duan të trashëgojnë pasurinë e vërtetë dhe për të mbushur thesaret e tyre. ²² Zoti më zotëroi në Dllim të rrugës së tij, përpara veprave të tij më të lashta. ²³ U vendosa nga amshimi, që në krye, para se toka të ekzistonte. ²⁴ Më prodhuan kur nuk kishte ende humnera, kur nuk kishte burime me ujë të bollshëm. ²⁵ Më prodhuan para se themelet e maleve të ishin përforcuar, para kodrinave, ²⁶ kur nuk kishte sajuar ende as tokën, as fushat dhe as plisat e para të dheut. ²⁷ Kur ai Dksonte qiejtë, unë isha aty; kur bënte një rreth mbi sipërfaqen e humnerës, ²⁸ kur i bënte të qëndrueshëm qiejtë e epërm, kur përforconte burimet e humnerës, ²⁹ kur i caktonte detit caqet e tij në mënyrë që ujërat të mos kalonin përtej urdhërit të tij, kur vendoste themelet e dheut, ³⁰ unë isha pranë tij si një arkitekt, isha çdo ditë kënaqësia e tij, duke u gëzuar çdo çast para tij; ³¹ kënaqësia në pjesën e banueshme të botës dhe gjeja ëndjen time me bijtë e njerëzve. ³² Tani, pra, më dëgjoni, o bij; lum ata që ndjekin rrugët e mia! ³³ Dëgjoni këto mësimë, tregohuni të urtë dhe

mos i hidhni poshtë!³⁴ Lum ai njeri që më dëgjon, duke u gdhirë çdo ditë te portat e mia dhe duke ruajtur shtalkat e portave të mia.³⁵ Sepse ai që më gjen, gjen jetën, dhe siguron përkrahjen e Zotit.³⁶ Por ai që mëkaton kundër meje, i bën të keqe vetvetes; të gjithë ata që më urrejnë duan vdekjen”.

9¹ Dituria ka ndërtuar shtëpinë e saj, ka gdhendur shtatë shtyllat e saj.² Ka vrarë kafshët e saj, ka përzier verën e saj dhe shtruar tryezën e saj.³ Ka dërguar jashtë shërbëtoret e saj; nga vendet më të larta të qytetit ajo thërret: ⁴“Ai që është budalla të vijë këtu!”. Atij që i mungon gjykimi i thotë: ⁵“Ejani, hani nga buka ime dhe pini verën që kam përzier.” ⁶Lëreni budallallëkun dhe do të jetoni, ecni në rrugën e arsyes”. ⁷Ai që korrigjon tallësin tërheq mbi vete të shara, dhe ai që qorton të pabesin merr të shara. ⁸Mos qorto tallësin sepse ai do të të urrejë; qorto të urtin dhe ai do të të dojë. ⁹Mësoje të urtin dhe ai do të bëhet edhe më i urtë. Mësoje të drejtin dhe ai do të rritë diturinë e tij. ¹⁰Frika e Zotit është parimi i diturisë, dhe njohja e të Shenjtit është zgjuarsia. ¹¹Sepse nëpërmjet meje do të shumohen ditët e tua dhe do të të shtohen vite jete. ¹²Në rast se je i urtë, je i urtë për veten tënde; në rast se je tallës, pasojat do t'i kesh vetëm ti. ¹³Gruaja budallaqe është zhurmëmadhe, aspak e zgjuar dhe nuk di asgjë. ¹⁴Rri ulur te porta e shtëpisë së saj, mbi një fron në vendet e larta të qytetit, ¹⁵për të ftuar ata që kalojnë nëpër rrugë, që shkojnë drejt në rrugën e tyre: ¹⁶“Ai që është budalla të vijë këtu!”. Dhe atij që i mungon arsyeja i thotë: ¹⁷“Ujërat e vjedhura janë të ëmbla; buka që hahet fshehurazi është e shijshme”. ¹⁸Por ai nuk e di që atje janë të vdekurit, që të ftuarit e saj janë në thellësinë e Sheolit.

10¹ Fjalët e urta të Salomonit. Një fëmijë e urtë e gëzon të atin, por një fëmijë budalla i shkakton vuajtje nënes së vet. ²Thesaret e padrejtësisë nuk japin dobi, por drejtësia të çliron nga vdekja. ³Zoti nuk do të lejojë që i drejti të vuajë nga uria, por hedh poshtë dëshirën e të pabesëve. ⁴Kush punon me dorë për tace varfërohet, por dora e njerëzve të zellshëm të bën të pasurohesh. ⁵Ai që mbledh gjatë verës është një bir i matur, por ai që **D**e në kohën e korreve është një bir që të mbulon me turp. ⁶Ka bekime mbi kokën e të drejtit, por dhuna e mbulon gojën e të pabesëve. ⁷Kujtimi i të drejtit është në bekim, por emri i të pabesit do të kalbet. ⁸Zemërturi i pranon urdhërimet, por fjalamani budalla do të rrëzohet. ⁹Ai që ecën në ndershmëri ecën i sigurt, por ai që ndjek rrugë dredharake ka për t'u zbuluar. ¹⁰Kush e shkel syrin shkakton vuajtje, por fjalamani budalla do të rrëzohet. ¹¹Goja e të drejtit është një burim jete, por dhuna e mbulon gojën e të pabesëve. ¹²Urrejta shkakton grindje, por dashuria mbulon të gjitha fajet. ¹³Dituria gjendet mbi buzët e atyre që kanë mendje, por shkopi është për kurrizin e atyre që nuk kanë mend. ¹⁴Të urtët grumbullojnë njohuri, por goja e budallait është një shkatërrim i shpejtë. ¹⁵Begatia e të pasurit është qyteti i tij i fortë; shkatërrimi i të varfërit është varfëria e tyre. ¹⁶Puna e të drejtit i shërben jetës, Dtimi i të pabesit mëkatit. ¹⁷Kush ruan mësimet është në rrugën e jetës; por kush nuk pranon kritikën humb. ¹⁸Kush e maskon urrejtjen ka buzë gënjeshtare

dhe ai që përhap shpifje është budalla. ¹⁹Në fjalët e shumta faji nuk mungon, por ai që i frenon buzët e tij është i urtë. ²⁰Gjuha e të drejtit është argjend i zgjedhur, por zemra e të pabesëve vlen pak. ²¹Buzët e të drejtit ushqejnë mjaft njerëz, por budallenjtë vdesin sepse nuk kanë mend. ²²Bekimi i Zotit pasuron dhe ai nuk shton asnjë vuajtje. ²³Kryerja e një kobi për budallanë është si një zbavitje; kështu është dituria për njeriun që ka mend. ²⁴Të pabesit i ndodh ajo nga e cila trembet, por njerëzve të drejtë u jepet ajo që dëshirojnë. ²⁵Kur kalon furtuna, i pabesi nuk është më, por i drejti ka një themel të përjetshëm. ²⁶Ashtu si uthulla për dhëmbët dhe tymi për sytë, kështu është dembeli për ata që e dërgojnë. ²⁷Frika e Zotit i zgjat ditët, por vitet e të pabesit do të shkurtohen. ²⁸Shpresa e të drejtëve është gëzimi, por pritja e të pabesëve do të zhduket. ²⁹Rruga e Zotit është një kala për njeriun e ndershëm, por është shkatërrim për ata që kryejnë padrejtësi. ³⁰I drejti nuk do të lëvizet kurrë, por të pabesët nuk do të banojnë në tokë. ³¹Goja e të drejtit prodhon dituri, por gjuha e çoroditur do të pritët. ³²Buzët e të drejtit njohin atë që është e pranueshme; por goja e të pabesëve njeh vetëm gjëra të çoroditura.

11 ¹Peshorja e pasaktë është e neveritshme për Zotin, por peshimi i saktë i pëlqen. ²Kur vjen kryelartësia, vjen edhe turpi; por dituria është me njerëzit e thjeshtë. ³Njerëzit e drejtë udhëhiqen nga ndershmëria, por ligësia e të pabesëve do t'i shkatërrojë këta. ⁴Pasuritë nuk sjellin dobi ditën e zemërimit, por drejtësia të shpëton nga vdekja. ⁵Drejtësia e njeriut të ndershëm i hap rrugën, por i pabesi bie për shkak të paudhësisë së tij. ⁶Drejtësia e njerëzve të drejtë i çliron këta, por njerëzit e pabesë do të kapen nga vetë ligësia e tyre. ⁷Kur vdes një i pabesë, shpresa e tij humb dhe shpresa e njerëzve të padrejtë davaritet. ⁸I drejti çlirohet nga fatkeqësia, por i pabesi i zë vendin. ⁹Me gojën e tij hipokriti shkatërron të afërmin e tij, por të drejtët çlirohen për shkak të dijës së tyre. ¹⁰Kur të drejtët begatohen, qyteti gëzohet; por kur vdesin të pabesët, dëgjoen britma gëzimi. ¹¹Nga bekimi i njerëzve të drejtë qyteti ngrihet, por goja e të pafeve e çon në shkatërrim. ¹²Kush e përbuz të afërmin e tij nuk ka mend, por njeriu i matur hesht. ¹³Kush shkon rreth e qark duke përfolur, nxjerr sekretet, por ai që ka një shpirt besnik i fsheh ato. ¹⁴Pa një udhëheqje të urtë populli bie, por gjen shpëtim në numrin e madh të këshilltarëve. ¹⁵Kush bëhet garant për një të huaj do të pësojë dëmet e këtij veprimi, por ai që refuzon të japë dorën si garant është i sigurt. ¹⁶Gruaja e bukur Dton lavdinë dhe njerëzit e dhunshëm grumbullojnë pasuri. ¹⁷Njeriu i mëshirshëm i bën të mirë vetes, kurse njeriu mizor mundon mishin e tij. ¹⁸I pabesi realizon një Dtim të rremë, por ai që mbjell drejtësi do të ketë një shpërblim të sigurt. ¹⁹Ashtu si drejtësia të çon në jetë, kështu ai që shkon pas të keqes gjen vdekjen. ²⁰Të çoroditurit nga zemra janë të neveritur për Zotin, por ata që janë të ndershëm në sjelljen e tyre pëlqehen nga ai. ²¹Edhe kur i shtrëngon dorën një tjetri për një besëlidhje, njeriu i keq nuk do të mbetet i pandëshkuar, por pasardhësit e të drejtëve do të shpëtojnë. ²²Si një unazë ari në feçkën e një derri, kështu është një grua e bukur që nuk ka mend. ²³Dëshira e të

drejtëve është vetëm e mira, por shpresa e të pabesëve është zemërimi.

²⁴ Ka nga ata që shkapërderdhin bujari dhe bëhen më të pasur, dhe ka nga ata që kursejnë më tepër se duhet dhe bëhen gjithnjë e më të varfër.

²⁵ Njeriu bujar do të pasurohet dhe ai që vadit do të vaditet gjithashtu.

²⁶ Populli mallkon atë që nuk pranon të japë grurin, por bekimi bie mbi kokën e atij që e shet. ²⁷ Kush kërkon me zell të mirën Dton dashamirësinë, por ai që kërkon të keqen, kjo do t'i bjerë mbi të. ²⁸ Kush ka besim në pasuritë e tij do të rrëzohet, por të drejtët do të çelin si gjethe. ²⁹ Ai që bën rrëmujë në shtëpinë e vet do të trashëgojë erën, dhe budallai do të jetë shërbëtori i atij që është i urtë nga zemra. ³⁰ Fryti i të drejtit është një dru i jetës, dhe ai që shtie në dorë shpirtërat është i urtë. ³¹ Ja, i drejti merr shpërblimin mbi tokë, e aq më tepër i pabesi dhe mëkatari!

12 ¹ Kush e do korrigjimin do diturinë, por ai që e urren kritikën është budalla. ² Njeriu i mirë gëzon përkrahjen e Zotit, por ky do të dënojë njeriun që sajton plane të këqija. ³ Njeriu nuk bëhet i qëndrueshëm me pabesinë, por rrënja e të drejtëve nuk do të lëvizet kurrë. ⁴ Gruaja e virtytshme është kurora e burrit të saj, por ajo që e turpëron është si një krimb në kockat e tij. ⁵ Mendimet e të drejtëve janë drejtësia, por synimet e të pabesëve janë mashtrimi. ⁶ Fjalët e të pabesëve rrinë në pritë për të derdhur gjak, por goja e njerëzve të drejtë do t'i çlirojë. ⁷ Të pabesët janë përmbysur dhe nuk janë më, por shtëpia e të drejtëve do të mbetet më këmbë. ⁸ Një njeri lëvdohet për gjykimin e tij, por ai që ka një zemër të çoroditur do të përçmohet. ⁹ Është më mirë të të çmojnë pak dhe të kesh një shërbëtor, se sa të të nderojnë dhe të mos kesh bukë. ¹⁰ I drejti kujdeset për jetën e bagëtisë së tij, por të përbrendshmet e të pabesëve janë mizore. ¹¹ Kush punon tokën e tij do të ngopet me bukë, por ai që shkon pas kotësive është pa mend. ¹² I pabesi dëshiron gjahun e njerëzve të këqij, por rrënja e të drejtëve sjell fryt. ¹³ Njeriu i keq kapet në kurthin e mëkatit të buzëve të tij, por i drejti do t'i shpëtojë fatkeqësisë. ¹⁴ Njeriu do të ngopet me të mira për frytin e gojës së tij, dhe secili do të marrë shpërblimin simbas veprës së duarve të tij. ¹⁵ Rruga e budallait është e drejtë para syve të tij, por ai që dëgjon këshillat është i urtë. ¹⁶ Budallai e tregon menjëherë pezmatimin e tij, por njeriu i matur e fsheh turpin. ¹⁷ Ai që thotë të vërtetën shpall atë që është e drejtë, por dëshmitari i rremë thotë mashtrime. ¹⁸ Kush Det pa mend është si ai që shpon me shpatë, por gjuha e të urtëve sjell shërim. ¹⁹ Buza që thotë të vërtetën, do të bëhet e qëndrueshme përjetë, por gjuha që gënjen zgjat vetëm një çast. ²⁰ Mashtrimi është në zemrën e atyre që kurdisin të keqen, por për ata që këshillojnë paqen ka gëzim. ²¹ Asnjë e keqe nuk do t'i ndodhë të drejtit, por të pabesët do të kenë plot telashe. ²² Buzët gënjeshtarë janë të neveritshme për Zotin, por ata që veprojnë me çiltërsi i pëlqejnë atij. ²³ Njeriu i matur e fsheh diturinë e tij, por zemra e budallenjve shpall budallallëkun e tyre. ²⁴ Dora e njeriut të kujdeshëm do të sundojë, por dora e përtacëve do t'i nënshtrohet punës së detyrueshme. ²⁵ Shqetësimi në zemrën e njeriut e rrëzon atë, por një fjalë e mirë e gëzon atë. ²⁶ I drejti e zgjedh me kujdes shokun e tij, por rruga e të pabesëve i bën që të

humbasin. ²⁷ Përtaci nuk e pjek gjahun e tij, por kujdesi për njeriun është një pasuri e çmueshme. ²⁸ Mbi shtegun e drejtësisë ka jetë, dhe mbi këtë shteg nuk ka vdekje.

13 ¹ Një bir i urtë dëgjon mësimet e atit të vet, por tallësi nuk e dëgjon qortimin. ² Nga fryti i gojës së tij njeriu do të hajë atë që është e mirë, por shpirti i të pabesëve do të ushqehet me dhunë. ³ Kush kontrollon gojën e tij mbron jetën e vet, por ai që i hap shumë buzët e tij shkon drejt shkatërrimit. ⁴ Shpirti i përtacit dëshiron dhe nuk ka asgjë, por shpirti i atyre që janë të kujdesshëm do të kënaqet plotësisht. ⁵ I drejti e urren gënjeshtren, por i pabesi është i neveritshëm dhe do të turpërohet. ⁶ Drejtësia ruan atë që ndjek një rrugë të ndershme, por pabesia e rrëzon mëkatarin. ⁷ Ka nga ata që sillen si një i pasur, por nuk kanë asgjë; përkundrazi ka nga ata që sillen si një i varfër, por kanë shumë pasuri. ⁸ Pasuritë e një njeriu shërbejnë për të shpërblyer jetën e tij, por i varfëri nuk ndjen asnjë kërcënim. ⁹ Drita e të drejtëve shkëlqen bukur, por llamba e të pabesëve do të shuhet. ¹⁰ Nga krenaria rrjedhin vetëm grindjet, por dituria është me ata që u kushtojnë kujdes këshillave. ¹¹ Pasuria e përftuar në mënyrë jo të ndershme do të katandiset në pak gjëra, por atij që e grumbullon me mund do t'i shtohet ajo. ¹² Pritja e zgjatur e ligështon zemrën, por dëshira e plotësuar është një dru i jetës. ¹³ Ai që përçmon fjalën do të shkatërrohet, por ai që respekton urdhërimin do të shpërblehet. ¹⁴ Mësimet e të urtit janë burim jete për t'i evituar dikujt leqet e vdekjes. ¹⁵ Gjykimi i mirë siguron favor, por veprimi i të pabesëve është i dëmshëm. ¹⁶ Çdo njeri i matur vepron me dituri, por budallai kapardiset me marrëzinë e tij. ¹⁷ Lajmëtari i keq bie në telashe, por lajmëtari besnik sjell shërim. ¹⁸ Mjerimi dhe turpi do të vijnë mbi atë që nuk pranon korrigjimin, por ai që dëgjon qortimin do të nderohet. ¹⁹ Dëshira e realizuar është e ëmbël për shpirtin, por për budallenjtë është një gjë e neveritshme largimi nga e keqja. ²⁰ Kush shkon me të urtët bëhet i urtë, por shoku i budallenjve do të bëhet i keq. ²¹ E keqja përndjek mëkatarët, por i drejti do të shpërblehet me të mirën. ²² Njeriu i mirë i lë një trashëgim bijve të bijve të tij, por pasuria e mëkatarit vihet mënjanë për të drejtin. ²³ Ara e punuar e të varfërve jep ushqim me shumicë, por ka nga ata që vdesin për mungesë drejtësie. ²⁴ Kush e kursen shufrën urren birin e vet, por ai që e do e korrigjon me kohë. ²⁵ I drejti ha sa të ngopet, por barku i të pabesëve vuan nga uria.

14 ¹ Gruaja e urtë ndërton shtëpinë e saj, por budallaqja e shkatërron me duart e veta. ² Kush ecën në drejtësinë e tij ka frikë nga Zoti, por ai që çoroditet në rrugët e tij e përçmon atë. ³ Në gojën e budallait gjejmë farën e kryelartësisë, por të urtët e ruajnë gojën e tyre. ⁴ Aty ku nuk ka qe grazhdi është bosh, por bollëku i korrjes qëndron në forcën e kaut. ⁵ Dëshmitari i ndershëm nuk gënjen, por dëshmitari i rremë thotë gënjeshtër. ⁶ Tallësi kërkon diturinë dhe nuk e gjen, por dija është një gjë e lehtë për atë që ka mend. ⁷ Largohu nga njeriu budalla sepse nuk do të gjesh dituri mbi buzët e tij. ⁸ Dituria e njeriut të matur qëndron në të dalluarit e rrugës së tij, por marrëzia e budallenjve është mashtrim.

⁹ Budallenjtë qeshin me mëkatin, por midis njerëzve të drejtë është falja. ¹⁰ Zemra njeh trishtimin e vet, por një i huaj nuk mund të marrë pjesë në gëzimin e saj. ¹¹ Shtëpia e të pabesëve do të shkatërrohet, por çadra e njerëzve të drejtë do të lulëzojë. ¹² Është një rrugë që njeriut i duket e drejtë, por në fund ajo të nxjerr në rrugët e vdekjes. ¹³ Edhe kur qesh, zemra mund të jetë e pikëlluar, dhe vetë gëzimi mund të përfundojë në vuajtje. ¹⁴ Zemërpërdali do të ngopet me rrugët e tij, dhe njeriu i mirë do të ngopet me frytet e tij. ¹⁵ Budallai i beson çdo fjale, por njeriu i matur tregon kujdes të veçantë për hapat e tij. ¹⁶ Njeriu i urtë i trëmbet së keqes dhe largohet prej saj, por budallai zemërohet dhe është fodull. ¹⁷ Ai që zemërohet me lehtësi kryen marrëzi dhe njeriu që ka qëllime të këqija është i urreyer. ¹⁸ Teveqelit e trashëgojnë budallallëkun, por njerëzit e matur kurorëzohen me dije. ¹⁹ Njerëzit e këqij do të përkulen përpara njerëzve të mirë dhe të pabesët në portat e të drejtëve. ²⁰ Të varfërin e urren vetë miku i tij, por i pasuri ka shumë miklues. ²¹ Kush përçmon të afërmin e vet, mëkaton, por ai që ka mëshirë për të varfërit është i lumtur. ²² A nuk devijojnë, vallë nga rruga e drejtë ata që kurdisin të keqen? Por ata që mendojnë të mirën kanë për të gjetur mirësi dhe të vërtetën. ²³ Në çdo mundim ka një Dëtim, por fjalët e kota çojnë vetëm në varfëri. ²⁴ Kurora e njerëzve të urtë është pasuria e tyre, por marrëzia e budallenjve është marrëzi. ²⁵ Një dëshmitar që thotë të vërtetën shpëton jetën e njerëzve, por një dëshmitar i rremë thotë gënjeshtër. ²⁶ Në frikën e Zotit gjendet një siguri e madhe, dhe bijtë e tij do të kenë një vend strehimi. ²⁷ Frika e Zotit është një burim jete, që i shmang leqet e vdekjes. ²⁸ Lavdia e mbretit qëndron në turmën e popullit, por shkatërrimi i princit qëndron në mungesën e njerëzve. ²⁹ Kush është i ngadalshëm në zemërim është shumë i matur, por ai që rrëmbehet me lehtësi vë në dukje marrëzinë e tij. ³⁰ Një zemër e shëndoshë është jetë për trupin, por lakmia është krimbi brejtës i kockave. ³¹ Kush shtyp të varfërin fyen rëndë atë që e ka bërë, por ai që ka mëshirë për nevojtarin e nderon atë. ³² I pabesi përmbysset nga vetë ligësia e tij, por i drejti ka shpresë në vetë vdekjen e tij. ³³ Dituria prehet në zemrën e atij që ka mend, por ajo që është në zemrën e budallenjve merret vesh. ³⁴ Drejtësia e larton një komb, por mëkati është turpi i popujve. ³⁵ Dashamirësia e mbretit është për shërbëtorin që vepron me urtësi, por zemërimi i tij është kundër atij që sillet me paturpësi.

15 ¹ Përgjigja e ëmbël e fashit zemërimin, por fjala therëse e nxit zemërimin. ² Gjuha e të urtëve përdor dijen ndershmerisht, por goja e budallenjve nxjerr marrëzira. ³ Sytë e Zotit janë kudo për të shikuar të këqijtë dhe të mirët. ⁴ Një gjuhë e shëndoshë është një dru i jetës, por gjuha e çoroditur e s'ilit shpirtin. ⁵ Budallai e përçmon korrigjimin e atit të tij, por ai që e çmon kritikën vepron me zgjuarsia. ⁶ Në shtëpinë e të drejtit ka bollëk të madh, por në të ardhurat e të pabesit ka telashe. ⁷ Buzët e të urtëve përhapin dijen, por nuk vepron kështu zemra e budallenjve. ⁸ SakriDca e të pabesëve është një neveri për Zotin, por lutja e njerëzve të drejtë i pëlqen atij. ⁹ Rruga e të pabesit është një neveri për Zotin, por ai do atë që ndjek drejtësinë. ¹⁰ Një qortim i rëndë pret

atë që braktis rrugën e drejtë, ai që urren kritikën ka për të vdekur.

¹¹ Sheoli dhe Abadoni janë para Zotit; ca më tepër janë zemrat e bijve të njerëzve! ¹² Tallësi nuk e do atë që e kritikon; ai nuk shkon tek të urtët.

¹³ Një zemër e gëzuar e bën të lumtur fytyrën, por nga pikëllimi i zemrës fryma dërrmohet. ¹⁴ Zemra e njeriut me mend kërkon dijen, por goja e budallenjve ushqehet me marrëzi. ¹⁵ Të gjitha ditët e të varfërit janë të këqija, por për një zemër të kënaqur ka festë përherë. ¹⁶ Më mirë pak me frikën e Zotit, se sa një thesar i madh me shqetësime. ¹⁷ Më mirë një pjatë me perime në të cilën ka dashuri se sa një ka i majmur në të cilin ka urrejtje. ¹⁸ Njeriu gjaknxehtë nxit grindje, por ai që nuk zemërohet shpejt i qetëson grindjet. ¹⁹ Rruga e përtacit është si një gardh ferrash, por shtegu i njerëzve të drejtë është i sheshtë. ²⁰ Biri i urtë gëzon të atin, por njeriu budalla përçmon të ëmën. ²¹ Marrëzia është gëzim për atë që nuk ka mend, por njeriu që ka mend ecën drejt. ²² Planet dështojnë ku nuk ka arsye, por realizohen atje ku ka një mori këshilltarësh. ²³ Një njeri ndjen gëzim kur mund të jap një përgjigje dhe sa e mirë është fjala që thuhet në kohën e duhur! ²⁴ Njeriu e matur rruga e jetës e çon lart në mënyrë që të evitohet Sheolin poshtë. ²⁵ Zoti do të shkatërrojë shtëpinë e krenarëve, por do t'i bëjë të qëndrueshëm kuDjtë e gruas së ve. ²⁶ Mendimet e këqija janë të neveritshme për Zotin, por fjalët e ëmbla janë të pastra. ²⁷ Kush lakmon Dtime vë në rrezik shtëpinë e vet, por ai që i urren dhuratat ka për të jetuar. ²⁸ Zemra e të drejtit mendon thellë se si duhet të përgjigjet, por goja e të pabesit vjell gjëra të këqija. ²⁹ Zoti u rri larg të pabesëve, por dëgjon lutjet e të drejtëve. ³⁰ Drita e syve gëzon zemrën, një lajm i mirë i fortëson kockat. ³¹ Veshi që e dëgjon kritikën e jetës ka për të qëndruar bashkë me të urtët. ³² Kush nuk pranon qortimin e përçmon vetë shpirtin e tij, por ai që dëgjon qortimin bëhet më i urtë. ³³ Frika e Zotit është një mësim diturie, dhe përpara lavdisë vjen përlulësia.

16 ¹ Prirjet e zemrës i përkasin njeriut, por përgjigja e gjuhës vjen nga Zoti. ² Të gjitha rrugët e njeriut janë të pastra në sytë e tij, por Zoti i peshon frymët. ³ Besoja Zotit veprimet e tua dhe planet e tua do të realizohen. ⁴ Zoti ka bërë çdo gjë për vete të tij, edhe të pabesin për ditën e fatkeqësisë. ⁵ Ai që është zemërkrenar është i neveritshëm për Zotin; edhe sikur t'i shtrëngojë dorën një tjetri për besëlidhje, nuk ka për të mbetur pa u ndëshkuar. ⁶ Me mirësinë dhe me të vërtetën padrejtësia shlyhet, dhe me frikën e Zotit njeriu largohet nga e keqja. ⁷ Kur Zoti i pëlqejnë rrugët e një njeriu, ai bën që edhe armiqtë e tij të bëjnë paqe me të. ⁸ Më mirë të kesh pak me drejtësi, se sa të ardhura të mëdha pa drejtësi. ⁹ Zemra e njeriut programon rrugën e tij, por Zoti drejton hapat e tij. ¹⁰ Mbi buzët e mbretit është një vendim hyjnor; gjatë gjykimit goja e tij nuk duhet të gabojë. ¹¹ Kandari dhe peshoret e sakta janë të Zotit, të gjitha gurët e peshës janë vepër e tij. ¹² Është një gjë e neveritshme për mbretërit të bëjnë të keqen, sepse fronti bëhet i qëndrueshëm me drejtësinë. ¹³ Buzët e drejta u pëlqejnë mbretërve; ata e duan atë që Dë drejt. ¹⁴ Zemërimi i mbretit është si lajmëtari i vdekjes, por njeriu i urtë do ta qetësojë atë. ¹⁵ Në dritën e fytyrës së mbretit ka jetë, dhe favori i

tij është si reja e shiut të fundit. ¹⁶ Është më mirë të Dtosht dituri se sa ar, dhe të Dtosht mënçuri se sa argjend. ¹⁷ Rruga kryesore e njerëzve të drejtë është të evitojnë të keqen; ai që do ta ruajë shpirtin e tij mbikëqyr rrugën e tij. ¹⁸ Përpara shkatërrimit vjen kryelartësia dhe përpara rrëzimit fryma krenare. ¹⁹ Më mirë të kesh frymë të përlulur me të mjerët se sa të ndash prenë me krenarët. ²⁰ Kush i kushton kujdes Fjalës do të gjejë të mirën, dhe kush i beson Zotit është i lumtur. ²¹ I urti nga zemra do të quhet i matur, dhe ëmbëlsia e buzëve e shton diturinë. ²² Mendja është një burim jete për atë që e zotëron, por budallallëku është dënimi i budallenjve. ²³ Zemra e të urtit e bën të mençur gojën e tij dhe e shton diturinë e buzëve të tij. ²⁴ Fjalët e ëmbla janë si një huall mjalti, ëmbëlsi për shpirtin dhe ilaç për kockat. ²⁵ Ka një rrugë që njeriut i duket e drejtë, por në fund ajo të nxjerr në udhët e vdekjes. ²⁶ Personi që lodhet, lodhet për veten e tij, sepse goja e tij e nxit. ²⁷ Njeriu i keq kurdis të keqen dhe mbi buzët e tij ka si një zjarr të ndezur. ²⁸ Njeriu i çoroditur mbjell grindje dhe ai që shpif përçan miqtë më të mirë. ²⁹ Njeriu i dhunës e josh shokun e vet dhe e çon nëpër një rrugë jo të mirë. ³⁰ Kush mbyll sytë për të kurdisur gjëra të këqija, kafshon buzët kur shkakton të keqen. ³¹ Flokët e bardha janë një kurorë lavdie; atë e gjejmë në rrugën e drejtësisë. ³² Kush nuk zemërohet shpejt vlen më tepër se një luftëtar i fortë, dhe ai që e urdhëron frymën e tij vlen më tepër se ai që mposht një qytet. ³³ Shorti hidhet që në barkun e nënës, por çdo veprim varet nga Zoti.

17 ¹ Është më mirë një copë bukë thatë me paqe se sa një shtëpi plot me kafshë të vrara me grindje. ² Shërbëtori që vepron me urtësi ka për të sunduar mbi të birin që e turpëron dhe do të marrë një pjesë të trashëgimisë bashkë me vëllezërit. ³ Poçi është për argjendin dhe furra për arin, por ai që provon zemrat është Zoti. ⁴ Njeriu i keq dëgjon buzët e liga, gënjeshtari dëgjon gjuhën e çoroditur. ⁵ Ai që përqesh të varfërin fyen Atë që e ka krijuar; ai që kënaqet me fatkeqësinë e tjetrit nuk do të mbetet pa u ndëshkuar. ⁶ Bijtë e bijve janë kurora e pleqve, dhe lavdia e bijve janë etërit e tyre. ⁷ Budallait nuk i shkon një e folur e bukur, aq më pak princit nuk i shkojnë buzë gënjeshtare, ⁸ Një dhuratë është një gur i çmuar në sytë e atij që e ka; ngado që kthehet, ai ia del. ⁹ Kush mbulon një faj Dton dashuri, por kush i rikthehet përsëri ndan miqtë më të mirë. ¹⁰ Një qortim depërton më thellë te njeriu me mend se sa njëqind goditje te budallai. ¹¹ Njeriu i keq nuk kërkon gjë tjetër veç të ngrerë krye, prandaj do të dërgohet kundër tij një lajmëtar mizor. ¹² Është më mirë të takosh një harushë se cilës i kanë vjedhur këlyshët e vet se sa një budalla në marrëzinë e tij. ¹³ E keqja nuk do të largohet nga shtëpia e atij që së mirës i përgjigjet me të keqen. ¹⁴ Të Dllosh një grindje është sikur t'u çelësh rrugë ujërave; prandaj ndërprite grindjen përpara se të acarohet. ¹⁵ Ai që nxjerr të pafajshëm fajtorin dhe ai që dënon të drejtin janë që të dy të neveritshëm për Zotin. ¹⁶ Ç'është paraja në duart e budallait? Mos vallë për të blerë dituri, kur ai nuk ka mend fare? ¹⁷ Miku të do në çdo kohë, por vëllai lind për ditë të vështira. ¹⁸ Njeriu që nuk ka mend jep dorën si garanci dhe merr zotime për të afërmin e tij. ¹⁹ Ai që do

mëkatin i do grindjet, dhe ai që ngre portën e tij kërkon rrënim. ²⁰ Njeriu zemërshturur nuk gjen asnjë të mirë, dhe ai që ka gjuhën e çoroditur bie në telashe. ²¹ Atij që i lind një budalla do t'i vijnë hidhërimë dhe ati i një budallai nuk mund të ketë gëzim. ²² Një zemër e gëzuar është një ilaç i mirë, por një frymë e dërrmuar i than kockat. ²³ I pabesi pranon dhurata fshehurazi për të prishur rrugët e drejtësisë. ²⁴ Dituria qëndron para atij që ka mend, por sytë e budallait enden deri në cepat më të largëta të dheut. ²⁵ Biri budalla është një burim vuajtjesh për atin e tij dhe hidhërim për atë që e ka lindur. ²⁶ Nuk është mirë të dënosh të drejtin, as të godasësh princat për ndershmërinë e tyre. ²⁷ Kush i mat fjalët e veta ka dije, dhe kush ka një shpirt të qetë është njeri i matur. ²⁸ Budallai, edhe kur hesht, konsiderohet i urtë dhe, kur i mban të mbyllura buzët e tij, konsiderohet i zgjuar.

18 ¹ Kush veçohet kërkon kënaqësinë e tij dhe zemërohet kundër gjithë diturisë së vërtetë. ² Budallai nuk gjen kënaqësi te matura, por vetëm në të vënit në dukje të zemrës së tij. ³ Kur vjen i pabesi vjen edhe përçmimi dhe bashkë me humbjen e nderit vjen turpi. ⁴ Fjalët e gojës së një njeriu janë ujëra të thella; burimi i diturisë është si një rrjedhë uji që shkon duke gurgulluar. ⁵ Nuk është mirë të preferosh të pabesin, apo të shkaktosh humbjen e të drejtit në gjyq. ⁶ Buzët e budallait të çojnë në grindje, dhe goja e tij kërkon goditje. ⁷ Goja e budallait është shkatërrimi i tij dhe buzët e tij janë një lak për jetën e tij. ⁸ Fjalët e shpifësit janë si një gjellë shumë e shijshme që zbret thellë në zorrë. ⁹ Edhe ai që është përtac në punën e tij është vëlla i planprishësit. ¹⁰ Emri i Zotit është një kala e fortë, tek ai turret i drejti dhe gjen siguri. ¹¹ Pasuria e kamësit është qyteti i tij i fortë dhe simbas mendimit të tij ajo është si një mur i lartë. ¹² Përpara shkatërrimit, zemra e njeriut ngrihet, por para lavdisë vjen përlulesia. ¹³ Kush jep përgjigje për një çështje para se ta ketë dëgjuar, tregon marrëzinë e tij për turp të vet. ¹⁴ Fryma e njeriut i jep krahë në sëmundjen e tij, por kush mund ta ngrerë një frymë të demoralizuar? ¹⁵ Zemra e njeriut të matur Dton dituri, edhe veshi i të urtëve kërkon diturinë. ¹⁶ Dhurata e njeriut i hap rrugën dhe e çon në prani të të mëdhenjve. ¹⁷ I pari që mbron çështjen e vet duket sikur ka të drejtë; por pastaj vjen tjetri dhe e shqyrton. ¹⁸ Fati u jep fund grindjeve dhe i ndan të fuqishmit. ¹⁹ Një vëlla i fyer është si një qytet i fortë; dhe grindjet janë si shulat e një kalaje. ²⁰ Njeriu e ngop barkun me frytin e gojës së tij, ai ngopet me prodhimin e buzëve të tij. ²¹ Vdekja dhe jeta janë nën pushtetin e gjuhës; ata që e duan do të hanë frytet e saj. ²² Kush ka gjetur grua ka gjetur një gjë të mirë dhe ka siguruar një favor nga Zoti. ²³ I varfëri Dë duke u lutur, kurse i pasuri përgjigjet me ashpërsi. ²⁴ Njeriu që ka shumë miq duhet gjithashtu të tregohet mik, por është një mik që është më i lidhur se një vëlla.

19 ¹ Është më i mirë një i varfër që ecën në ndershmërinë e tij se sa ndonjë që është i çoroditur nga buzët dhe që është budalla. ² Përveç kësaj nuk është mirë që një shpirt të jetë pa dije; kush ecën me hapa të shpejta gabon rrugë. ³ Budallallëku i njeriut e bën rrugën e

tij të rrëshqitshme dhe zemra e tij pezmatohet kundër Zotit. ⁴ Pasuritë sigurojnë një numër të madh miqsh, por i varfëri ndahet nga vet miku i tij. ⁵ Dëshmitari i rremë nuk do të mbetet pa u ndëshkuar dhe ai që thotë gënjeshtër nuk do të ketë shpëtim. ⁶ Të shumtë janë ata që kërkojnë favorin e princit dhe të gjithë janë miq të atij që bën dhurata. ⁷ Të gjithë vëllezërit e të varfërit e urrejnë atë, aq më tepër largohen prej tij miqtë e vet. Ai mund t'u shkojë pas me fjalë, por ata nuk gjenden më. ⁸ Kush Dton mënçuri do vetë jetën e tij dhe ai që mbetet i matur do të gjejë të mirën. ⁹ Dëshmitari i rremë nuk do të mbetet pa u ndëshkuar, dhe ai që thotë gënjeshtër do të humbasë. ¹⁰ Të jetuarit në kënaqësi nuk i shkon budallait, dhe aq më pak një shërbëtori të sundojë mbi princat. ¹¹ Mënçuria e bën njeriun të mos rrëmbehet shpejt nga zemërimi dhe është në lavdinë e tij t'i kapërcejë fyerjet. ¹² Zemërimi i mbretit është si ulërime e një luani, por favori i tij është si vesa mbi bar. ¹³ Një bir budalla është një fatkeqësi për të atin, dhe grindjet e vazhdueshme të bashkëshortes së tij janë si një e pikuar e vazhdueshme. ¹⁴ Shtëpia dhe pasuritë janë trashëgimi nga etërit, por një bashkëshorte e mënçur vjen nga Zoti. ¹⁵ Përtacia të bën të biesh në një gjumë të thellë dhe njeriu i plogët do të vuajë nga uria. ¹⁶ Kush respekton urdhërimin ruan jetën e tij, por ai që lë pas dore sjelljen e tij ka për të vdekur. ¹⁷ Ai që ka mëshirë për të varfërin i jep hua Zotit, i cili do t'ia kthejë ato që i ka dhënë. ¹⁸ Ndëshko birin tënd sa ka shpresë, por mos u shty deri sa të shkaktosh vdekjen e tij. ¹⁹ Njeriu shumë gjakxehtë duhet të ndëshkohet si pasojë e kësaj, sepse po nuk u ndëshkua, ai do të bëhet edhe më tepër gjakxehtë. ²⁰ Dëgjo këshillën dhe prano mësimet, që ti të bëhesh i urtë për kusurin e ditëve të tua. ²¹ Ka shumë plane në zemrën e njeriut, por vetëm plani i Zotit do të mbetet i pandryshuar. ²² Ajo që dëshiron njeriu është mirësia dhe një i varfër vlen më tepër se një gënjeshtar. ²³ Frika e Zotit të çon në jetë; kush e ka do të mbetet i ngopur dhe nuk do të preket nga asnjë e keqe. ²⁴ Përtaci e zhyt dorën e tij në pjatë, por nuk arrin as ta çojë në gojë. ²⁵ Godite tallësin dhe njeriu i thjeshtë do të bëhet mëndjehollë; qorto atë që ka mend dhe ai do të Dtojë dituri. ²⁶ Kush përdor dhunë me të atin dhe dëbon nënen e tij, është një faqenxirë dhe me turp. ²⁷ Biri im, mos dëgjo më mësimet, dhe do të largohesh nga fjalët e diturisë. ²⁸ Dëshmitari i lig tallët me drejtësinë dhe goja e të pabesëve gëlltit padrejtësinë. ²⁹ Ndëshkimet janë përgatitur për tallësit dhe goditjet për kurrizin e budallenjve.

20 ¹ Vera është tallëse, pija dehëse është e turbullt dhe kush jepet pas tyre nuk është i urtë. ² Frika e mbretit është si ulërime e luanit; kush ia nxit zemërimin mëkaton kundër vetë jetës së vet. ³ Është një lavdi për njeriun t'u shmangët grindjeve, por çdo budalla përzihet në to. ⁴ Përtaci nuk lëron për shkak të të ftohtit; për pasojë do të lypë në kohën e vjeljeve, por nuk do të ketë asgjë. ⁵ Këshilla në zemrën e njeriut është si uji i thellë, por njeriu me mend do të dijë të mbushë nga ai ujë. ⁶ Shumë njerëz shpallin mirësinë e tyre; por kush mund të gjejë një njeri besnik? ⁷ I drejti ecën në ndershmërinë e tij; bijtë e tij do të bekohen pas atij. ⁸ Një mbret që ulet mbi fronin e gjyqit davarit me vështrimin e tij çdo të keqe.

⁹ Kush mund të thotë: “Pastrova zemrën time, jam i pastruar nga mëkati im”? ¹⁰ Peshimi i dyDshtë dhe matja e dyDshtë janë që të dyja gjëra të neveritshme për Zotin. ¹¹ Edhe fëmija me veprimet e tij tregon në se ajo që bën është e pastër dhe e ndershme. ¹² Veshin që dëgjon dhe syrin që sheh i ka bërë që të dy Zoti. ¹³ Mos e duaj gjumin që të mos varfërohesh; mbaji sytë hapur dhe do të kesh bukë sa të ngopes. ¹⁴ “Është i keq, është i keq”, thotë blerësi; por mbasi ai ka ikur, lavdërohet për blerjen. ¹⁵ Ka Dori dhe margaritarë të shumtë, por buzët e pasura me dije janë një xhevahir i çmuar. ¹⁶ Merr rroben e atij që është bërë garant për një të huaj, dhe mbaje si peng për gruan e huaj. ¹⁷ Buka e nxjerrë me hile është e ëmbël për njeriun, por pastaj goja e tij do të mbushet me zaje. ¹⁸ Planet bëhen të qëndrueshme nga këshilla; prandaj bëje luftën me këshilla të urta. ¹⁹ Ai që shkon poshtë e lart duke përfolur tregon sekretet; prandaj mos u shoqëro me atë që Det tepër. ²⁰ Atij që mallkon të atin dhe të ëmën, llamba do t’i shuhet në terrin më të madh. ²¹ Trashëgimia e Dtuar me nxitim në Dllim, nuk do të bekohet në fund. ²² Mos thuaj: “Do t’i përgjigjem së keqes me të keqen”; ki shpresë te Zoti dhe ai do të të shpëtojë. ²³ Peshimi i dyDshtë është i neveritshëm për Zotin dhe peshorja e pasaktë nuk është një gjë e mirë. ²⁴ Hapat e njeriut vijnë nga Zoti; si mund ta njohë, pra, njeriu rrugën e vet? ²⁵ Është një kurth për njeriun të marrë një zotim pa e matur mirë dhe, mbasi ta ketë marrë, të mendohet. ²⁶ Një mbret i urtë i shpartallon njerëzit e këqij dhe kalon mbi ta rrotën. ²⁷ Shpirti i njeriut është llamba e Zotit, që vëzhgon tërë skutat më të fshehta të zemrës. ²⁸ Mirësia dhe besnikëria ruajnë mbretin; ai e bën të qëndrueshëm fronin e tij me anë të mirësisë. ²⁹ Lavdia e të rinjve është forca e tyre, nderi i pleqve janë thinjat e tyre. ³⁰ Të rrahurat që lënë plagë të thella e heqin të keqen, ashtu si goditjet që vijnë në pjesën më të brendshme të zorrëve.

21 ¹ Zemra e mbretit në duart e Zotit është si rrjedhat e ujit; atë e drejton ngado që do ai. ² Çdo rrugë e njeriut është e drejtë në sytë e tij, por Zoti i peshon zemrat. ³ Të zbatosh drejtësinë dhe paanësinë është një gjë që i pëlqen Zotit më shumë se Dijimi. ⁴ Sytë krenarë dhe një zemër kryelartë, që janë llamba e të pabesëve, janë mëkat. ⁵ Synimet e njeriut të kujdesshëm çojnë me siguri në bollëk, por ai që ngutet do të bjerë me siguri në varfëri. ⁶ Të përfutosh thesare me një gjuhë gënjeshtare është një kotësi kalimtare e atij që kërkon vdekjen. ⁷ Dhuna e të pabesëve merr tutje, sepse ata nuk pranojnë të zbatojnë drejtësinë. ⁸ Rruga e njeriut të fajshëm është dredha-dredha, por njeriu i drejtë vepron ndershmërisht. ⁹ Është më mirë të banosh mbi qoshen e një çatie se sa në një shtëpi bashkë me një grua grindavece. ¹⁰ Shpirti i të pabesit dëshiron të keqen; as shoku i tij nuk gjen mëshirë në sytë e tij. ¹¹ Kur tallësi ndëshkohet, i thjeshti bëhet i urtë; por kur i urti mësohet ai Dton dije. ¹² I drejti vëren me kujdes shtëpinë e të pabesit dhe përmbys të pabesët, sepse janë të këqij. ¹³ Kush mbyll veshin ndaj britmës së të varfërit, do të bërtasë edhe ai, por nuk do të ketë përgjigje. ¹⁴ Një dhuratë që bëhet fshehtas e fashit zemërimin dhe një dhuratë që jepet nën dorë qetëson zemërimin e fortë. ¹⁵ Të bësh atë që është e drejtë është një gëzim për të drejtin, por është një rrënim

për ata që kryejnë paudhësi. ¹⁶ Njeriu që largohet nga rruga e maturisë ka për të banuar në kuvendin e të vdekurve. ¹⁷ Ai që i do qejfet do të jetë në varfëri, ai që e do verën dhe vajin nuk do të pasurohet. ¹⁸ I pabesi do t'i shërbejë si shpërblim të drejtit; dhe i paudhi në vend të njerëzve të drejtë. ¹⁹ Është më mirë të banosh në një shkretëtirë se sa me një grua grindavece dhe ngacmuese. ²⁰ Në shtëpinë e të urtit ka një thesar të çmuar dhe vaj, por njeriu budalla i bën të gjitha rrush e kumbulla. ²¹ Kush ndjek drejtësinë dhe dhembshurinë ka për të gjetur jetën, drejtësinë dhe lavdinë. ²² I urti ngjitet në qytetin e njerëzve të fortë dhe rrëzon forcën në të cilën kishte besim. ²³ Kush ruan gojën dhe gjuhën e tij mbron jetën e tij nga fatkeqësitë. ²⁴ Emri i krenarit pa cipë është: “tallës”; ai çdo gjë e bën me një mburrje të tepruar. ²⁵ Dëshirat e përtacit e vrasin atë, sepse duart e tij nuk pranojnë të punojnë. ²⁶ Ai dëshiron me zjarr tërë ditën, por i drejti dhuron duke mos refuzuar kurrë. ²⁷ Flijimi i të pabesit është gjë e neveritshme, aq më tepër në rast se e ofron me qëllim të keq. ²⁸ Dëshmitari i rremë do të vdesë, por njeriu që e dëgjon do të mund të Dësë gjithnjë. ²⁹ I pabesi e fortëson fytyrën e tij, por njeriu i drejtë e bën të qëndrueshme rrugën e tij. ³⁰ Nuk ka as dituri, as zgjuarësi dhe as këshillë kundër Zotit. ³¹ Kali është gati për ditën e betejës, por Dtorja i përket Zotit.

22 ¹ Një nam i mirë është më i pëlqyeshëm se pasuritë e mëdha, dhe hiri është më i pëlqyeshëm se argjendi dhe ari. ² I pasuri dhe i varfëri kanë këtë të përbashkët: të dy i ka bërë Zoti. ³ Njeriu i matur e shikon të keqen dhe fshihet; por njerëzit naivë shkojnë tutje dhe dënohen. ⁴ Çmimi i përvujtërisë është frika e Zotit, pasuria, lavdia dhe jeta. ⁵ Ferra dhe leqe gjenden në udhën e të çoroditurit; kush kujdeset për jetën e vet rri larg tyre. ⁶ Mësoji fëmijës rrugën që duhet të ndjekë, dhe ai nuk do të largohet prej saj edhe kur të plakët. ⁷ I pasuri sundon mbi të varfërit, dhe huamarrësi është skllav i huadhënësit. ⁸ Kush mbjell padrejtësi ka për të korrur telashe dhe shufra e zemërimit të tij do të asgjësohet. ⁹ Njeriu me sy dashamirës do të bekohet, sepse i jep bukë të varfërit. ¹⁰ Përzëre tallësin dhe grindjet do të ikin bashkë me të; po, grindjet dhe fyerjet do të pushojnë. ¹¹ Kush e do pastërtinë e zemrës dhe ka hir mbi buzët do ta ketë shok mbretin. ¹² Sytë e Zotit ruajnë dijen, por ai i bën të kota fjalët e të pabesit. ¹³ Përtaci thotë: “Jashtë ka një luan; do të vritem rrugës”. ¹⁴ Goja e gruas që shkel kurorën është një gropë e thellë; ai që ka zemëruar Zotin do të bjerë në të. ¹⁵ Marrëzia lidhet me zemrën e fëmijës, por shufra e korigjimit do ta largojë prej saj. ¹⁶ Ai që shtyp të varfërin për t'u pasuruar dhe ai që i jep të pasurit, me siguri do të varfërohet. ¹⁷ Vëru veshin dhe dëgjo fjalët e të urtëve, dhe jepja zemrën dijes sime. ¹⁸ Sepse për ty do të jetë e këndshme t'i ruash në intimitetin tënd dhe t'i kesh të gjitha gati mbi buzët e tua. ¹⁹ Me qëllim që besimin tënd ta kesh te Zoti, sot të kam mësuar, po, pikërisht ty. ²⁰ A nuk të kam shkruar në të kaluarën aforizma që kanë të bëjnë me këshillimin dhe diturinë, ²¹ në mënyrë që të njohësh sigurinë e fjalëve të së vërtetës, me qëllim që t'u përgjigjesh me fjalë të vërteta atyre që të dërgojnë? ²² Mos e vidh të varfërin, sepse është i varfër, dhe mos e shtyp të mjerin te porta, ²³ sepse Zoti do të mbrojë çështjen e

tyre dhe do t'u heqë jetën atyre që i kanë zhveshur. ²⁴ Mos lidh miqësi me njeriun zemërak dhe mos u shoqëro me njeriun idhnak, ²⁵ që të mos mësosh rrugët e tij dhe të mos gjesh një kurth për shpirtin tënd. ²⁶ Mos u bëj si ata që japin dorën si garanci, që bëhen garant për borxhet e të tjerëve. ²⁷ Në qoftë se nuk ke asgjë me se të paguash, pse duhet të të heqë shtratin poshtë vetes? ²⁸ Mos e luaj kuĐrin e vjetër, të vendosur nga etërit e tu. ²⁹ A ke parë një njeri të papërtueshëm në punën e tij? Ai do të paraqitet në prani të mbretit dhe nuk do të qëndrojë para njerëzve të humbur.

23 ¹ Kur ulesh të hash me një mbret, shiko me kujdes atë që ke përpara; ² dhe vër një thikë në grykë, po të jetë se ke oreks të madh. ³ Mos dëshiro gjellët e tij të mrekullueshme, sepse janë një ushqim mashtrues. ⁴ Mos u lodh për t'u pasuruar, hiq dorë nga qëllimi yt. ⁵ A do t'i Dksosh sytë e tu mbi atë që po zhduket? Sepse pasuria me siguri do të vërë Detë si një shqiponjë që Đuturon drejt qiellit. ⁶ Mos ha bukën e atij që ka syrin e keq dhe mos dëshiro ushqimet e tij të shijshme; ⁷ sepse, ashtu si mendon në zemër të tij, ashtu është ai; “Ha dhe pi”!, do të thotë, por zemra e tij nuk është me ty. ⁸ Do të vjellësh kafshatën që ke ngrënë dhe do të harxhosh kot fjalët e tua të ëmbla. ⁹ Mos i drejto fjalën budallait, sepse ai do të përçmojë mençurinë e ligjëratës sate. ¹⁰ Mos e luaj kuĐrin e vjetër dhe mos hyr në arat e jetimëve, ¹¹ sepse Hakmarrësi i tyre është i fuqishëm; ai do të mbrojë çështjen e tyre kundër teje. ¹² Kushtoja zemrën tënde mësimëve dhe veshët e tu fjalëve të diturisë. ¹³ Mos ia kurse korrigjimin fëmijës; edhe sikur ta rrahësh me thupër, ai nuk do të vdesë; ¹⁴ do ta rrahësh me thupër, por do të shpëtosh shpirtin e tij nga Sheoli. ¹⁵ Biri im, në se zemra jote është e urtë, edhe zemra ime do të ngazëllojë; ¹⁶ zemra ime do të ngazëllojë, kur buzët e tua do të thonë gjëra të drejta. ¹⁷ Zemra jote mos i pastë zili mëkatarët, por vazhdoftë gjithnjë në frikën e Zotit; ¹⁸ sepse ka një të ardhme, dhe shpresa jote nuk do të shkatërrohet. ¹⁹ Dëgjo, biri im, ji i urtë, dhe drejtoje zemrën në rrugën e drejtë. ²⁰ Mos rri me ata që pijnë verë as me grykësit dhe mishngrënësit; ²¹ sepse pijaneci dhe grykësi do të varfërohen dhe gjumashi do të vishet me lecka. ²² Dëgjo atin tënd që të ka pjellë dhe mos e përçmo nënën tënde kur të jetë plakë. ²³ Bli të vërtetën dhe mos e shit, Đto dituri, njohuri dhe gjykim. ²⁴ Babai i të drejtit do të gëzohet shumë; kush ka lindur një të urtë do t'ia ndjejë gëzimin. ²⁵ Le të gëzohet ati yt dhe nëna jote dhe le të gëzohet ajo që të ka lindur. ²⁶ Biri im, më jep zemrën tënde, dhe sytë e tu gjtshin gëzim në rrugët e mia. ²⁷ Sepse prostituta është një gropë e thellë dhe gruaja e tjetërkujt një pus i ngushtë. ²⁸ Edhe ajo rri në pritë si një vjedhës dhe rrit midis njerëzve numrin e atyre që janë jo besnikë. ²⁹ Për cilin janë “ah-ët”, për cilin “obobo-të”? Për cilin grindjet, për cilin vajtimet? Për cilin plagët pa shkak? Për cilin sytë e skuqur? ³⁰ Për ata që ndalen gjatë pranë verës, për ata që kërkojnë verë të droguar. ³¹ Mos e shiko verën kur kuqëlon, kur rrëzëllen në kupë dhe shkon poshtë aq lehtë! ³² Në fund ajo kafshon si një gjarpër dhe shpon si një kuçedër. ³³ Sytë e tu kanë për të parë gjëra të çuditshme dhe zemra jote do të thotë gjëra të çoroditura. ³⁴ Do të jesh

si ai që gjendet në mes të detit, si ai që bie të Derë në majë të drekut të anijes. ³⁵ Do të thuash: “Më kanë rrahur, por nuk më kanë bërë keq; më kanë goditur, por nuk e kam vënë re. Kur të zgjohem, do të kthehem t’i kërkoj përsëri!”.

24 ¹ Mos i ki zili njerëzit e këqij dhe mos dëshiro të rrish me ta, ² sepse zemra e tyre mendon për grabitje dhe buzët e tyre thonë se do të bëjnë të keqen. ³ Shtëpia ndërtohet me dituri dhe bëhet e qëndrueshme me maturi. ⁴ Me dijen mbushen dhomat me lloj-lloj të mirash të çmueshme dhe të pëlqyeshme. ⁵ Njeriu i urtë është plot forcë, dhe njeriu që ka dituri e rrit fuqinë e tij. ⁶ Sepse me këshilla të urta do të mund të bësh luftën tënde, dhe në numrin e madh të këshilltarëve është Dtorja. ⁷ Dituria është shumë e lartë për budallanë; ai nuk e hap kurrë gojën te porta e qytetit. ⁸ Kush mendon të bëjë keq do të quhet mjeshtër intrigash. ⁹ Synimi i pamend është mëkat dhe tallësi është një neveri për njerëzit. ¹⁰ Po të mos kesh guxim ditën e fatkeqësisë, forca jote është shumë e pakët. ¹¹ Çliro ata që i tërheqin drejt vdekjes dhe mbaji ata që po i çojnë në thertore. ¹² Po të thuash: “Ja, ne nuk e dinim”, ai që peshon zemrat a nuk e shikon? Ai që ruan shpirtin tënd nuk e di vallë? Ai do t’i japë secilit simbas veprave të tij. ¹³ Biri im, ha mjaltin sepse është i mirë; një huall mjalti do të jetë i ëmbël për shijen tënde. ¹⁴ Kështu do të jetë njohja e diturisë për shpirtin tënd. Në rast se e gjen, do të ketë një të ardhme dhe shpresa jote nuk do të shkatërrohet. ¹⁵ O i pabesë, mos ngre kurthe kundër banesës së njeriut të drejtë, mos shkatërro vendin ku ai pushon, ¹⁶ sepse i drejti bie shtatë herë dhe ngrihet, kurse të pabesët përmbysen në fatkeqësi. ¹⁷ Kur armiku yt bie, mos u gëzo; kur është shtrirë për tokë, zemra jote të mos gëzohet, ¹⁸ me qëllim që Zoti të mos shikojë dhe të mos i vijë keq, dhe të mos largojë prej tij zemërimin e vet. ¹⁹ Mos u zemëro për shkak të atyre që bëjnë të keqen dhe mos i ki smirë të pabesët, ²⁰ sepse nuk do të ketë të ardhme për të keqin; llamba e të pabesëve do të Dket. ²¹ Biri im, ki frikë nga Zoti dhe nga mbreti; mos u bashko me ata që duan të ndryshojnë; ²² mjerimi i tyre do të vijë papritmas, dhe shkatërrimin e të dy palëve kush e njeh? ²³ Edhe këto gjëra janë për të urtit. Nuk është mirë të kesh preferenca personale në gjykim. ²⁴ Ai që i thotë të pabesit: “Ti je i drejtë”, do të mallkohet nga popujt dhe kombet do ta nëmin. ²⁵ Por ata që e qortojnë të pabesin do të gjejnë kënaqësi dhe mbi ta do të zbresin bekimet më të mira. ²⁶ Ai që jep një përgjigje të drejtë jep një të puthur mbi buzët. ²⁷ Vër në vijë punët e tua të jashtme, vër në rregull arat e tua dhe pastaj ndërto shtëpinë tënde. ²⁸ Mos dëshmo pa arsye kundër të afërmit tënd dhe mos gënje me buzët e tua. ²⁹ Mos thuaj: “Ashtu si ma bëri mua, kështu do t’ia bëj edhe unë; do t’ia kthej simbas sjelljes së tij”. ³⁰ Kalova pranë arës së përtacit dhe pranë vreshtit të njeriut që s’ka mend; ³¹ dhe ja, kudo rriteshin ferrat, ferrishtet e zinin tokën dhe muri prej gurësh ishte shembur. ³² Duke parë këtë, u mendova me kujdes; nga sa pashë nxora një mësim: ³³ të Dësh pak, të dremitësh pak, të rrish pak me duar në ije për të pushuar; ³⁴ kështu varfëria jote do të vijë si një vjedhës dhe skamja jote si një njeri i armatosur.

25 ¹ Edhe këto janë fjalë të urta të Salomonit, të transkriptuara nga njerëzit e Ezekias, mbretit të Judës. ² Është lavdi e Perëndisë të fshehësh një gjë, por është lavdi e mbretërve ta hetosh atë. ³ Qiejtë për lartësinë e tyre, toka për thellësinë e saj dhe zemra e mbretërve janë të panjohshëm. ⁴ Hiq zgjyrën nga argjendi dhe ka për të dalë një enë për argjendarin. ⁵ Largo të pabesin nga prania e mbretit dhe froni i tij do të bëhet i qëndrueshëm në drejtësi. ⁶ Mos u përlëvdo në prani të mbretit dhe mos zër vendin e njerëzve të mëdhenj, ⁷ sepse është më mirë të thuhet: “Ngjitu këtu lart”, se sa të të ulin përpara princit, që sytë e tu kanë parë. ⁸ Mos bëj padi me tepër nxitim, sepse në fund nuk do të dish çfarë të bësh, kur i afërmi yt do të të ketë bërë me turp. ⁹ Diskutoje padinë tënde kundër të afërmit tënd, por mos e zbulo sekretin e një tjetri, ¹⁰ me qëllim që ai që të dëgjon të mos të të diskreditojë dhe nami yt të njolloset për gjithnjë. ¹¹ Një fjalë e thënë në kohën e duhur është si molla të arta mbi një enë argjendi. ¹² Për një vesh të bindur, një i urtë që qorton është si një vath i artë, një zbukurim prej ari të kulluar. ¹³ Një lajmëtar besnik është, për ata që e dërgojnë, si freskia e borës në kohën e korrjes, sepse ai e freskon shpirtin e zotit të tij. ¹⁴ Ai që mburret duke gënjyer se ka bërë një dhuratë është si retë dhe era pa shi. ¹⁵ Me durimin i mbushet mendja një princi dhe gjuha e ëmbël thyen kockat. ¹⁶ Në rast se gjen mjaltë, ha aq sa të mjafton, me qëllim që të mos dendesh dhe pastaj të vjellësh. ¹⁷ Shko rrallë në shtëpinë e të afërmit tënd, që ai të mos mërzhitet me ty sa të të urrejë. ¹⁸ Njeriu që deponon gënjeshtër kundër të afërmit të tij është si një topuz, një shpatë dhe një shigjetë e mprehtë. ¹⁹ Besimi te një njeri i pabesë ditën e fatkeqësisë është si një dhëmb i thyer dhe një këmbë e ndrydhur. ²⁰ Kush i këndon këngë një zemre të pikëlluar është si ai që heq rrobat e tij në një ditë të ftohtë dhe si uthulla mbi sodën. ²¹ Në qoftë se armiku yt ka uri, jepi bukë për të ngrënë, dhe në se ka etje, jepi ujë për të pirë, ²² sepse kështu do të grumbullosh thëngjij mbi kokën e tij, dhe Zoti do të të shpërblejë. ²³ Era e veriut sjell shiun, dhe gjuha që shpif tinëz e bën fytyrën të indinuar. ²⁴ Është më mirë të banosh në cep të një çatie se sa në një shtëpi bashkë me një grua grindavece. ²⁵ Një lajm i mirë nga një vend i largët është si ujë i freskët për një njeri të lodhur dhe të etur. ²⁶ I drejti që dridhet përpara të pabesit është si një burim i turbullt dhe një pus i ndotur. ²⁷ Të hash shumë mjaltë nuk është mirë, dhe të kërkosh lavdinë tënde nuk është lavdi. ²⁸ Njeriu që nuk di të frenojë zemërimin e tij është si një qytet i shkrehur pa mure.

26 ¹ Ashtu si bora nuk i shkon verës as shiu të korrave, kështu nuk i shkon lavdia budallait. ² Ashtu si harabeli Dutturoni andej e këtej dhe dallëndyshja Dutturoni, kështu mallkimi pa arsye nuk ka efekt. ³ Kamxhiku për kalin, kapistra për gomarin dhe shkopi për kurrizin e budallenjve. ⁴ Mos iu përgjegji budallait simbas budallallëkut të tij, që të mos bëhesh edhe ti si ai. ⁵ Përgjigju budallait simbas budallallëkut të tij, që ai të mos mendojë se është i urtë. ⁶ Kush dërgon një mesazh me anë të një budallai pret këmbët e tij dhe pi dhunë. ⁷ Ashtu si këmbët e çalamanit janë pak të qëndrueshme, kështu është një fjalë e urtë në gojën e budallenjve. ⁸ Kush

i jep lavdi një budallai është si ai që lidh një gur te hobeja. ⁹ Një fjalë e urtë në gojën e budallenjve është si një gjemb që hyn në dorën e një të dehuri. ¹⁰ Perëndia i madh që ka krijuar të gjitha gjërat është ai që i jep shpërblimin budallait dhe shkelësve. ¹¹ Ashtu si një qen kthehet në të vjellat e tij, kështu budallai e përsërit budallallëkun e tij. ¹² A ke parë një njeri që e pandeh veten të urtë? Ka më tepër shpresë për një budalla se sa për të. ¹³ Përtaci thotë: “Ka një luan në rrugë, ka një luan nëpër rrugë!”. ¹⁴ Ashtu si lëviz porta në menteshat e saj, kështu sillet përtaci në shtrat të tij. ¹⁵ Përtaci e fut dorën në pjatën e tij, por lodhet edhe ta çojë te goja. ¹⁶ Përtaci pandeh se është më i urtë se shtatë persona që japin përgjigje me mend. ¹⁷ Kalimtari që përzihet në një grindje që nuk i përket, është si ai që kap nga veshët një qen. ¹⁸ Ashtu si një i marrë që gjuan me ura zjarri, me shigjeta dhe me vdekje, ¹⁹ kështu është ai që mashtron të afërmin dhe thotë: “E bëra për shaka!”. ²⁰ Kur mungojnë drutë, zjarri shuhet; dhe kur nuk ka një gojë të keqe, grindja merr fund. ²¹ Ashtu si qymyri jep shpuzën dhe drutë zjarrin, kështu njeriu grindavec i nxit grindjet. ²² Fjalët e gojëkeqit janë si ushqime shumë të shijshme dhe depërtojnë deri në thellësi të zorrëve. ²³ Buzët e zjarra dhe zemra e keqe janë si zgjyra të argjendit të vendosura mbi një enë balte. ²⁴ Ai që urren shtiret me buzët e tij, por në zemër të vet përgatit mashtrimin. ²⁵ Kur ai Det në mënyrë të sjellshme mos i ki besim, sepse ka shtatë gjëra të neveritshme në zemër. ²⁶ Edhe sikur urrejtja e tij të jetë fshehur me tinëzi; ligësia e tij do të dalë hapur në kuvend. ²⁷ Kush hap një gropë do të bjerë brenda dhe kush rrokullis një gur do të bjerë përsëri mbi të. ²⁸ Gjuha gënjeshtare urren ata që ka plagosur, dhe goja lajkatare sjell shkatërrimin.

27 ¹ Mos u mburr me ditën e nesërme, sepse nuk di atë që mund të sjellë një ditë. ² Le të të lëvdoj një tjetër dhe jo goja jote, një i huaj dhe jo buzët e tua. ³ Guri peshon dhe rëra është e rëndë, por zemërimi i budallait peshon më tepër se të dyja bashkë. ⁴ Tërbimi është mizor dhe zemërimi është i furishëm, por kush mund t’i bëjë ballë xhelozisë? ⁵ Më mirë një qortim i hapur se një dashuri e fshehur. ⁶ Besnike janë plagët e një shoku, dhe të rreme të puthurat e një armiku. ⁷ Kush është i ngopur përçmon huallin e mjaltit; por për atë që ka uri çdo gjë e hidhur është e ëmbël. ⁸ Si zogu që endet larg folesë së tij, kështu është njeriu që endet larg shtëpisë së tij. ⁹ Vaji dhe parfumi gëzojnë zemrën, kështu bën ëmbëlsia e një shoku me këshillat e tij të përzërmërta. ¹⁰ Mos e braktis mikun tënd as mikun e atit tënd dhe mos shko në shtëpinë e vëllait tënd ditën e fatkeqësisë sate; është më mirë një që banon afër se sa një vëlla larg. ¹¹ Biri im, ji i urtë dhe gëzo zemrën time, kështu do të mund t’i përgjigjem atij që përDet kundër meje. ¹² Njeriu mendjemprehtë e shikon të keqen dhe fshihet, por naivët shkojnë tutje dhe ndëshkohen. ¹³ Merr rroben e atij që është bërë garant për një të huaj dhe mbaje si peng për gruan e huaj. ¹⁴ Ai që bekon të afërmin e tij me zë të lartë në mëngjes herët, do t’ia zënë si mallkim. ¹⁵ Pikëllimi i vazhdueshëm në një ditë shiu të madh dhe një grua grindavece i ngjasin njera tjetrës. ¹⁶ Kush arrin ta përmbajë, mban erën dhe zë vajin me dorën e tij të djathtë. ¹⁷ Hekuri mpreh hekurin,

kështu njeriu mpreh fytyrën e shokut të tij. ¹⁸ Kush kujdeset për Dkunj do të hajë frytin e tij, dhe ai që i shërben zotit të tij do të nderohet. ¹⁹ Ashtu si në ujë fytyra pasqyron fytyrën, kështu zemra e njeriut e tregon njeriun. ²⁰ Sheoli dhe Abadoni janë të pangopur, dhe të pangopur janë gjithashtu sytë e njerëzve. ²¹ Poçja është për argjendin dhe furra për arin, kështu njeriu provohet nga lëvdata që merr. ²² Edhe sikur ta shtypje budallanë në një havan bashkë me grurë me dygeçin e tij, budallallëku nuk do të largohej prej tij. ²³ Përpiqu të njohësh mirë gjendjen e deleve të tua dhe ki kujdes për kopetë e tua, ²⁴ sepse pasuritë nuk zgjatin përherë, dhe as një kurorë nuk vazhdon brez pas brezi. ²⁵ Kur merret bari i thatë dhe del bari i njomë dhe mblidhet forazhi i maleve, ²⁶ qengjat do të furnizojnë rrobat e tua, cjeptë çmimin e një are ²⁷ dhe dhinë mjaft qumësht për ushqimin tënd, për ushqimin e shtëpisë sate dhe për të mbajtur shërbëtoret e tua.

28 ¹ I pabesi ikën me vrap edhe në se askush nuk e ndjek, por i drejti është i sigurt si një luan. ² Për shkak të mëkatit të një vendi, shumë janë të parët e tij, por me një njeri me mend që ka dituri qëndrueshmëria e tij vazhdon gjatë. ³ Një i varfër që shtyp të mjerët është si një shi me shtamba që nuk jep bukë. ⁴ Ata që braktisin ligjin lëvdojnë të pabesët; por ata që zbatojnë ligjin i luftojnë ata. ⁵ Njerëzit e këqij nuk e kuptojnë drejtësinë, por ata që e kërkojnë Zotin kuptojnë çdo gjë. ⁶ Më i mirë është i varfëri që ecën në ndershmëri nga njeriu i paqëndrueshëm që ndjek rrugën dredha-dredha, edhe kur është i pasur. ⁷ Kush zbaton ligjin është një bir me mend, por shoku i grykësve turpëron atin e tij. ⁸ Kush i shton pasuritë e tij me fajde dhe me Dtime të padrejta, i mbledh për atë që i vjen keq për të varfërit. ⁹ Në rast se dikush e kthen veshin gjetiu për të mos dëgjuar ligjin, vetë lutja e tij do të jetë një gjë e neveritshme. ¹⁰ Kush i fut njerëzit e drejtë në një rrugë të keqe, do të bjerë vetë në gropën e tij; por njerëzit e ndershëm do të trashëgojnë të mirën. ¹¹ I pasuri mendon se është i matur, por i varfëri që është i zgjuar e kqyr fund e krye. ¹² Kur të drejtët triumfojnë, ka lavdi të madhe, por kur mbizotërojnë të pabesët njerëzit fshihen. ¹³ Kush i fsheh shkeljet e tij nuk do të ketë mbarësi; por ai që i rrëfen dhe i braktis ato, ka për të Dtuar mëshirën. ¹⁴ Lum ai njeri që ka frikë vazhdimisht nga Zoti, por ai që e fortëson zemrën e tij do të bjerë në fatkeqësi. ¹⁵ Një i pabesë që sundon mbi një popull të varfër është si një luan që ulërin dhe një ari i uritur. ¹⁶ Një princ pa mend zhvat shumë, por ai që urren Dtimin e pandershëm ka për t'i zgjatur ditët e tij. ¹⁷ Njeriu mbi të cilin rëndon një vrasje do të turret deri në varr; asnjë të mos e ndihmojë! ¹⁸ Ai që ecën me ndershmëri do të shpëtohet, por njeriu i paqëndrueshëm që ndjek rrugë dredha-dredha do të rrëzohet befás. ¹⁹ Kush punon tokën e tij do të ketë bukë me bollëk, por kush jepet pas kotësive do të ketë varfëri të madhe. ²⁰ Njeriu besnik do të mbushet me bekime, por ai që nxiton të pasurohet nuk do të jetë pa faj. ²¹ Nuk është mirë të kesh preferenca vetiake; njeriu kryen mëkat për një copë bukë. ²² Njeriu me sy të keq dëshiron të pasurohet shpejt, por nuk e kupton se do ta pllakosë varfëria. ²³ Kush qorton dikë ka për të gjetur pastaj favor më të madh se ai që i bën lajka me fjalë. ²⁴ Kush vjedh atin e tij dhe nënën

e tij dhe thotë: “Nuk është mëkat”, është shok i atij që shkatërron. ²⁵ Kush e ka zemrën të fryrë nga krenaria nxit grindje, por ai që ka besim te Zoti do të ketë mbarësi. ²⁶ Kush i beson zemrës së tij është budalla, por ai që ecën me urtësi do të shpëtojë. ²⁷ Ai që i jep të varfërit nuk do të ketë kurrë nevojë, por ai që i mbyll sytë e vet do të ketë shumë mallkime. ²⁸ Kur të pabesët lartohen, njerëzit fshihen; por kur vdesin, të drejtët shumohen.

29 ¹ Njeriu që fortëson qafën kur qortohet, do të thuhet papritmas pa tjetër. ² Kur të drejtët shumohen, populli gëzohet, por, kur sundon i pabesi, populli rënkon. ³ Njeriu që e do diturinë gëzon të atin; por ai që shkon me prostitutat shkapaderdh pasurinë e vet. ⁴ Mbreti e bën të qëndrueshëm vendin me anë të drejtësisë, por ai që merr dhurata e çon në shkatërrim. ⁵ Njeriu që i bën lajka të afërmit të tij shtrin një rrjetë mbi hapat e tij. ⁶ Në mëkatin e një njeriut të keq ka një lak, por i drejti këndon dhe gëzohet. ⁷ I drejti interesohet për çështjen e të varfërve, por i pabesi nuk e kupton këtë interesim. ⁸ Tallësit kurdisin trazira në qytet, por njerëzit e urtë e qetësojnë zemërimin. ⁹ Në rast se një njeri i urtë hyn në grindje me një budalla, dhe budallai zemërohet dhe qesh, nuk ka paqe. ¹⁰ Njerëzit gjakatarë urrejnë të ndershmin, por njerëzit e drejtë kërkojnë të mbrojnë jetën e tij. ¹¹ Budallai e shfryn gjithë zemërimin e tij, por i urti e frenon dhe e ul. ¹² Në rast se një mbret dëgjon fjalët gënjeshtare, tërë ministrat e tij bëhen të pabesë. ¹³ I varfëri dhe shtypësi kanë këtë të përbashkët: Zoti ndriçon sytë e të dy palëve. ¹⁴ Mbreti që u siguron drejtësi të varfërve në të vërtetë do ta ketë fronin të vendosur për gjithnjë. ¹⁵ Shufra dhe qortimi japin dituri; por fëmija për të cilën nuk kujdeset kurrkush e turpëron nënen e vet. ¹⁶ Kur shtohen të pabesët shtohen edhe shkeljet, por të drejtët do të shohin shkatërrimin e tyre. ¹⁷ Korrigjo birin tënd, ai do të japë rehatinë dhe do t'i sigurojë kënaqësi shpirtit tënd. ¹⁸ Kur nuk ka një vizion profetik, populli bëhet i shfrenuar, por lum ai që respekton ligjin. ¹⁹ Një shërbëtor nuk ndreqet vetëm me fjalë; edhe kur i kupton, nuk bindet. ²⁰ A ke parë një njeri që ngutet në të folur? Ka më tepër shpresa të një budalla se sa te ai. ²¹ Në se dikush rrit me përkujdesje qysh në fëmijëri shërbëtorin e vet, në fund ai do të dojë të bëhet trashëgimtar i tij. ²² Njeriu zemërak kurdis grindje dhe njeriu idhnak kryen shumë mëkate. ²³ Kryelartësia e njeriut e çon poshtë atë, por ai që ka një shpirt të përvuajtur do të ketë lavdi. ²⁴ Kush bëhet ortak me një vjedhës urren jetën e vet. Ai dëgjon betimin, por nuk padit asgjë. ²⁵ Frika e njeriut përbën një lak, por ai që ka besim te Zoti është i siguruar. ²⁶ Të shumtë janë ata që kërkojnë favorin e princit, por drejtësia për çdo njeri vjen nga Zoti. ²⁷ Njeriu jo i drejtë është një neveri për të drejtët, dhe ai që ecën me ndershmëri është një neveri për të pabesët.

30 ¹ Fjalët e Agurit, birit të Jahehut; mesazhi profetik që ky njeri shpalli në Ithiel, në Ithiel dhe në Ukal. ² Po, unë jam më budalla se gjithë të tjerët dhe nuk kam mendje njeriu. ³ Nuk kam mësuar diturinë dhe nuk kam dijen e Shenjtorit. ⁴ Kush u ngjit në qiell dhe zbriti prej tij? Kush e ka mbledhur erën në duart e tij? Kush i ka mbyllur ujërat në rroben e tij? Kush i ka vendosur të gjithë kuDjtë e tokës? Cili është emri i tij dhe

emri i të birit, po qe se ti e di? ⁵ Çdo fjalë e Perëndisë është raḏnuar me zjarr. Ai është një mburojë për atë që gjen strehë tek ai. ⁶ Mos u shto asgjë fjalëve të tij që të mos të të qortojë dhe të dalësh gënjeshtar. ⁷ Unë të kërkova dy gjëra; mos m'i moho para se të vdes: ⁸ largo nga unë falsitetin dhe gënjeshtren; mos më jep as varfëri as pasuri, më ushqe me bukën e nevojshme, ⁹ me qëllim që, pasi të jem ngopur, të mos të të mohoj dhe të them: “Kush është Zoti?”, ose, pasi të jem bërë i varfër, të mos vjedh dhe të përdhos emrin e Perëndisë tim. ¹⁰ Mos shpif kundër shërbëtorit para të zotit, me qëllim që ai të mos të të mallkojë dhe ti të gjendesh fajtor. ¹¹ Ka një kategori njerëzish që mallkojnë atin e tyre dhe nuk bekojnë nënen e tyre. ¹² Ka një kategori njerëzish që e mbajnë veten për të pastër, por nuk janë të larë nga papastërtia e vet. ¹³ Ka një kategori njerëzish që i ka sytë shumë kryelartë dhe qepallat krenare. ¹⁴ Ka një kategori njerëzish dhëmbët e të cilëve janë si shpata dhe dhëmballët e tyre janë si thika, për të gëlltitur të varfërit mbi faqen e dheut dhe nevojtarët në mes të njerëzve. ¹⁵ Shushunja ka dy bija, që thonë: “Më jep, më jep!”. Ka tri gjëra që nuk ngopen kurrë, madje katër nuk thonë kurrë: “Mjaft!”. ¹⁶ Sheoli, barku shterp, toka që nuk ngopet me ujë dhe zjarri që nuk thotë kurrë: “Mjaft!”. ¹⁷ Syrin që tallet me babanë dhe nuk pranon me përbuzje t'i bindet nënës, do ta nxjerrin korbat e përroit, do ta hanë të vegjëlit e shqiponjës. ¹⁸ Ka tri gjëra tepër të mrekullueshme për mua, madje katër, që unë nuk i marr vesh: ¹⁹ gjurma e shqiponjës në ajër, gjurma e gjarpërit mbi shkëmb, gjurma e anijes në mes të detit dhe gjurma e burrit me një vajzë. ²⁰ Kjo është sjellja e gruas që ka shkelur kurorën: ha, fshin gojën dhe thotë: “Nuk kam bërë asnjë të keqe!”. ²¹ Tri gjëra e turbullojnë tokën, madje katër janë gjërat që ajo nuk mund të durojë: ²² një shërbëtor kur bëhet mbret, një budalla që ka bukë me bollëk, ²³ një grua të urryer që gjen burrë dhe një shërbëtoreshë që i zë vendin zonjës. ²⁴ Ka katër kafshë të vogla mbi tokë, por janë jashtëzakonisht të urta: ²⁵ mizat e dheut, që janë një popull pa forcë, por që e mbledhin ushqimin e tyre në verë; ²⁶ lepujt, që janë një popull i dobët, por që e vendosin banesën e tyre në shkëmbinjtë; ²⁷ karkalecat, që nuk kanë mbret, por që shkojnë mbarë në grupe; ²⁸ hardhuca që mund ta zësh me duart, por që gjenden në pallatet e mbretërve. ²⁹ Tri qenie kanë një paraqitje të bukur, madje katër kanë një ecje madhështore; ³⁰ luani, kafsha më e fortë, që nuk zmrapsset para askujt, ³¹ kali i luftës që ecën i ngrefosur, cjapi dhe mbreti kur është me ushtrinë e tij. ³² Në rast se ke vepruar si budalla duke lartësuar veten tënde ose të ka shkuar mendja, vëre dorën mbi gojë, ³³ sepse, duke rrahur qumështin prodhohet gjalpi, duke përdredhur hundën del gjak prej saj dhe duke shtrydhur mërinë prej saj del grindja.

31 ¹ Fjalë të mbretit Lemuel, mesazhi profetik me të cilin e mësoi e ëma. ² Çfarë të të them, biri im? Çfarë të të them, biri i barkut tim? Çfarë të të them, bir i zotimeve të mia? ³ Mos ua jep forcën tënde grave as jetën tënde asaj që shkatërron mbretërit. ⁴ Nuk u shkon mbretërve, o Lemuel, nuk u shkon mbretërve të pinë verë as princave të dëshirojnë pije dehëse, ⁵ sepse duke pirë të mos harrojnë ligjin dhe të mos shtrembërojnë

të drejtën e të pikëlluarve. ⁶ Jepini pije dehëse atij që është duke vdekur dhe verë atij që e ka zemrën të hidhëruar. ⁷ Le të pijë për të harruar varfërinë e tij dhe për të mos kujtuar më hallet e tij. ⁸ Hape gojën tënde në favor të memecit, në mbrojtje të të gjithë atyre që janë lënë pas dore. ⁹ Hape gojën tënde, gjyko me drejtësi dhe mbro çështjen e të mjerit dhe të nevojtarit. ¹⁰ Kush do të gjejë një grua të fortë dhe të virtytshme? Vlera e saj është shumë më e madhe nga ajo e margaritarëve. ¹¹ Zemra e burrit të saj ka besim tek ajo, dhe do të ketë gjithnjë Dtime. ¹² Ajo i bën të mira dhe jo të keqe tërë ditët e jetës së saj. ¹³ Gjen lesh dhe li dhe punon me gëzim me duart e veta. ¹⁴ Ajo u përngjan anijeve të tregëtarëve: e sjell ushqimin e saj nga larg. ¹⁵ Çohet që me natë për t'i ndarë ushqimin familjes së saj dhe për t'u dhënë urdhërat e nevojshme shërbëtoreshë të saj. ¹⁶ Ajo shikon një arë dhe e ble; me duart e saj mbjell një vresht. ¹⁷ Ngjesh me forcë ijët dhe i bën më të fortë krahët e saj. ¹⁸ E kupton që tregëtia e saj po shkon mbarë dhe llamba e saj e natës nuk i shuhet. ¹⁹ Shtrin dorën mbi furkën, pëllëmbat e saj zënë boshtin. ²⁰ I shtrin dorën të varfërit dhe i jep dorën nevojtarit. ²¹ Nuk i trembet borës për familjen e saj, sepse tërë ata të shtëpisë së vet kanë një veshje të dytë. ²² Bën për vete mbulesa si sixhade dhe rrobat e saj janë prej liri shumë të hollë dhe të purpurta. ²³ Burri i saj nderohet te porta, kur ulet bashkë me pleqtë e vendit. ²⁴ Përgatit rroba prej liri dhe i shet, i furnizon me breza tregtarët. ²⁵ Forca dhe nderi janë rrobat e saj dhe qesh për ditët që do të vijnë. ²⁶ Hap gojën e saj me dituri dhe mbi gjuhën e saj është ligji i mirësisë. ²⁷ Ajo mbikqyr si shkon shtëpia e vet dhe nuk ha bukën e përtacisë. ²⁸ Bijtë e saj ngrihen dhe e shpallin fatlume; edhe burri i saj e lëvdon duke thënë: ²⁹ “Shumë bija kanë bërë gjëra të mëdha, por ti i kalon të gjitha ato”. ³⁰ Hiri është i rremë dhe bukuria është e kotë, por gruaja që ka frikë nga Zoti është ajo që do të lëvdohet. ³¹ I jepni frytin e duarve të saj, dhe vet veprat e saj le ta lëvdojnë te portat.